

„Kdo seje les, kdo zakládá sad, zřídka se dočká sám ovoce a užitku. Ale jak bídný by byl svět, kdyby proto již nikdo sady zakládati a lesy sítí nechtěl?“
Karel Havlíček Borovský

ÚVODNÍK

Vážení členové, čtenáři,

doba letních prázdnin a dovolených je poněkud problematické období pro celou řadu z nás. Mnohdy odkládáme jednání a řešení problémů na období po dovolených a máme za to, že je třeba tolerovat potřebu většiny zaměstnaných lidí odpočinout si po celoročním shonu. O to hektičtější bude jako vždy září.

Celá řada majetků se v polovině června zapojila do velké akce organizované SVOL „Den otevřených lesů“. Byl to první ročník, který má ambici mít v následujících letech pravidelně opakování. Reakce veřejnosti byla, myslím, adekvátní našim představám. Počasí povětšinou přálo a tak jsme, doufám, nastartovali novou tradici. Chtěl bych proto všem spoluorganizátorům poděkovat, že na úkor svého soukromí propagovali hospodaření v lesích a formování zdravého postoje veřejnosti k lesům, pokřiveného naivním environmentalismem a idealismem pramenícím z blahobytu posledních let.

Zdalo se na počátku roku, že využijeme předsednictví České republiky v Radě EU a rozvineme mimo jiné i lesnická témata, že snad dokonce bude problematika lesů jednou z priorit našeho předsednictví. Realita je však jiná a události spojené s energetickou krizí, inflací a válkou na Ukrajině zásadně přebily všechna témata, nejen téma lesnictví. Budeme tedy očekávat alespoň nějaké výstupy, které povedou očekávaným směrem. Věříme, že se podaří potlačit některé snahy o rozšiřování bezzásahovosti a zejména očekáváme správnou interpretaci „nařízení proti odlesňování“, které nás v poslední době poměrně silně znepokojuje. Evropský parlament bude v září hlasovat o lesnické strategii (EUFs) a výsledek bude velice důležitým dokumentem, který ovlivní zásadním způsobem podnikání v lesnictví. Bohužel odpověď na náš otevřený dopis Ursule von der Leyen nám příliš optimismu nedodala.

Nemáme mnoho času na přesvědčování našich zástupců v evropských orgánech, aby výsledek byl pro nás co nejméně omezující a dovolil nám zachovat si tradiční způsob hospodaření a přiměřenou možnost produkce dříví. Dříví bude, jako jedna z mála komodit v České republice, k dispozici z domácích zdrojů, a to ve světle událostí z poslední doby může mít zásadní strategický význam. Doufáme tedy, že se naše již druhé předsednictví propíše i do nějakého pozitivita ve prospěch českých lesů.

Ing. Jiří Svoboda,
předseda SVOL

České předsednictví a lesnictví

Po třinácti letech Česká republika opět předsedá Radě Evropské unie. Hlavním mottem českého předsednictva je Evropa jako úkol: posilovat společnou svobodu, odpovědnost, bezpečnost a prosperitu.

Ruská invaze na Ukrajinu ukázala, jak důležité je být součástí Evropské unie a NATO, a byla také důvodem pro změnu prioritních oblastí českého předsednictví. Na prvním místě je zvládnutí uprchlické krize a poválečná obnova Ukrajiny, dále energetická bezpečnost, posílení evropských obranných kapacit a bezpečnost kybernetického prostoru, strategická odolnost evropské ekonomiky a odolnost demokratických institucí. Pokud jde o lesnictví, pro vlastníky nestátních lesů je zásadní otázkou naplňování dlouhodobých cílů EU spojených zejména se změnou klimatu a biologickou rozmanitostí, což úzce souvisí, jak s energetickou bezpečností, tak i trvale udržitelným rozvojem venkova a konkurenceschopností lesnictví.

Vlastníci soukromých lesů jsou historicky prvními ochránci přírody a jejich zájmem je hospodařit v lese tak, aby jej mohli předat svým potomkům. Ve světle měnících se klimatických podmínek a dlouhé produkční doby v lese vnímají svou zodpovědnost ještě více a jsou proto velmi citliví na rozhodnutí či strategie motivované více ideologicky než realisticky.

Hlavní obavy vlastníků lesů

V současné době pramení hlavní obavy vlastníků lesů v Evropě z cíle

umístit 10 % půdy pod přísnou ochranu, z nového závazného cíle obnovy přírody, chybějící studie proveditelnosti, nedostatečného uznání snah vlastníků lesů o ochranu přírody a nedostatku financí.

SVOL se připojil k iniciativě kolegů ze Švédska, Rakouska, Německa, pobaltských republik, Dánska a dalších zemí a obrátil se otevřeným dopisem na předsedkyni Evropské komise, ve kterém upozorňuje, že současná podoba „Zelené dohody pro Evropu“ (Green Deal) není dlouhodobě udržitelná,

protože upřednostňuje ekologický pilíř hospodaření v lesích na úkor ekonomického a sociálního pilíře.

„Podobně jako naši kolegové v zahraničí se cítíme velmi zneklidněni. Ctíme hodnoty Evropské unie, to ale neznamená, že musíme souhlasit se vším, co Evropská komise v rámci svých direktoriátů připraví. Požadujeme vyváženější přístup uplatňující dobrovolnější a flexibilnější systémy ochrany půdy, respektování rozdílných místních podmínek a principu subsidiarity v oblasti lesního hospodářství“, upřesňuje Jiří Svoboda, předseda SVOL. „Chceme, aby Evropa byla skutečně udržitelnější. Vyváženost všech pilířů hospodaření v lesích přispěje k adaptaci na klimatickou změnu, je zdrojem obnovitelné

surovin a nových příležitostí pro biohospodářství i snížení energetické závislosti na Rusku,“ zdůrazňuje Jiří Svoboda.

Evropský zákon o obnově přírody

V období českého předsednictví budou pokračovat schvalovací procesy důležitých dokumentů evropské lesnické politiky související právě s implementací Green Deal. Balík připravovaných právních předpisů s sebou přináší nová, výrazná omezení pro vlastníky lesa.

22. června zveřejnila Evropská komise návrh zákona o obnově přírody. Návrh stanovuje členským státům právně závazné cíle, přináší nové povinné navrhování

pokračování na str. 2 »

Pilotní ročník akce SVOL „Den otevřených lesů“ upoutal veřejnost i média

Sobota 18. června se na 48 nestátních majetcích napříč celou Českou republikou stala dějištěm prvního ročníku „Dne otevřených lesů“. „Určitě můžeme konstatovat, že akce splnila svůj účel, připoutat pozornost veřejnosti i médií k problematice nestátních vlastníků lesů a představit jejich přístup k trvale udržitelnému hospodaření v lese,“ hodnotí s odstupem předseda Komory soukromých lesů Richard Podstatzký.

Do akce se zapojili drobní vlastníci i velké majetky ze všech komor SVOL. „To nás velmi potěšilo,“ konstatuje předseda SVOL Jiří Svoboda. „Mnoho kolegů má zkušenosti s akcemi Lesní pedagogiky, ale šli do toho

i vlastníci, kteří běžně žádné akce pro veřejnost nepořádají. Vyhodnotili to tak, že Den otevřených lesů je dobrá příležitost ukázat svoji práci, představit lesní majetek spoluobčanům v regionu a třeba i vyvrátit některé zažité

mýty, které mezi lidmi ohledně péče o les kolují. Všem, kdo akci uspořádali, bych rád poděkoval. Už nyní máme od řady vlastníků signály, že se příštího ročníku rádi znovu zúčastní i zprávy od dalších majetků, že se přidají rovněž. Naší ambicí je tradice, na kterou by si veřejnost zvykla stejně jako na Noc kostelů nebo Den otevřených zahrad.“

Akce vzbudila velkou pozornost médií (proběhly desítky výstupů v tisku, televizích, rozhlasu i internetových médiích), podpořilo ji

pokračování na str. 4 »

PODCASTY SVOL NOVĚ NA YOUTUBE

Se záměrem pracovat se všemi moderními komunikačními prostředky zahájil SVOL natáčení podcastového kanálu „Tak se z lesa ozývá“. Jednotlivé díly jsou k dispozici na YouTube kanálu SVOL.

České předsednictví a lesnictví

pokračování ze str 1

území určených k obnově přírody. Opatření by měla být zavedena na nejméně 20 % pevniny a mořské plochy do roku 2030 a na 100 % do roku 2050. Kromě cílů, které se týkají stanovišť Nature 2000, by lesní ekosystémy v členských zemích měly dosáhnout rostoucího trendu u všech těchto ukazatelů: stojící mrtvé dřevo, ležící mrtvé dřevo, podíl lesů s nerovnoměrnou věkovou strukturou, propojenost lesů, index druhového složení ptáčích společenstev v lesích, zásoby organického uhlíku. Návrh bude znamenat intenzivní nové požadavky na každoroční monitorování ze strany členských států a de facto vznik nových chráněných území. Členské státy budou mít povinnost pravidelného reportingu o průběhu revitalizace (roční hlášení, tříletý detailní plán realizace). Zásadní otázkou zůstává, jak bude v procesu určení půdy k obnově zaručen předchozí a informovaný souhlas vlastníků půdy a jak budou vypadat metodiky a nástroje pro finanční podporu vlastníků půdy pro realizaci navrhovaných opatření.

„Vlastníci lesů podporují opatření ke zlepšení odolnosti, která mají jasné, měřitelné a vědecky podložené cíle. Jsou zároveň i hlavní zainteresovanou stranou. Právo na vlastnictví je dané Listinou základních práv Evropské unie a za jeho omezení náleží náhrada. Nejlepší cestou je motivace, dobrovolná opatření a smluvní dohody o ochraňování území zajišťující správnou výši náhrady, namísto toho se však ale objevují snahy právo na vlastnictví v souvislosti s ochranou přírody znevažovat. Finance EU nejsou většinou poskytovány vlastníkům lesa na opatření v ochraně přírody, ale

na projekty nevládních organizací. Na tyto projekty a mediální prezentace těchto organizací jsou poskytovány prostředky EU i členských států v řádech bilionů EUR. Otázkou je jejich skutečná přidaná hodnota a důsledky,“ uvádí Stanislav Janský, člen republikového výboru, který je členem pracovní skupiny odborníků Konfederace evropských vlastníků lesů (CEPF) sídlící v Bruselu.

Z výborů Evropského parlamentu – k Lesnické strategii EU

Ve dnech 12. a 13. července 2022 přijaly výbory Evropského parlamentu zprávy o Lesnické strategii EU do roku 2030, k návrhu nařízení o odlesňování a znehodnocování lesů a ke změně směrnice o obnovitelných zdrojích energie (RED III).

Zpráva výboru AGRI o lesnické strategii EU obsahuje prvky stanoviska výboru ENVI, který má v několika částech výhradní pravomoc. Na rozdíl od Evropské komise zaujímají členové parlamentního zemědělského výboru vyváženější přístup k lesům EU a zdůrazňují jejich rozmanitost a multifunkčnost. Za klíč ke zlepšení adaptace a odolnosti lesních ekosystémů považují aktivní udržitelné obhospodařování lesů přizpůsobené místním a regionálním podmínkám. Nicméně před hlasováním na zářijovém plenárním zasedání EP bude potřeba vyjasnit a upravit ustanovení, která se týkají lesnictví blíže přírodě a ukazatelů udržitelného hospodaření v lesích.

V případě nařízení o odlesňování hlasovali poslanci ENVI výboru pro ambiciózní návrh. Ve srovnání s obecným přístupem Rady, který byl schválen dne 28. června 2022, jsou některá ustanovení zprávy

výboru velmi restriktivní a otevřená různým výkladům. Ministři životního prostředí se shodli na změnách, které představují schůdnější požadavky a právní jistotu ohledně toho, jak zavést nové povinnosti – navrhuji vypustit termín „udržitelná těžba“ a přehodnotit definici „znehodnocování lesa“ tak, aby znamenala „strukturní změny lesního porostu, které mají podobu přeměny primárních lesů na plantážové lesy nebo na jinou zalesněnou půdu“. Členské státy rovněž požadují lhůtu 18 měsíců, během níž musí Komise předložit seznam zemí s nízkým nebo vysokým rizikem odlesňování. To by zaručilo, že provozovatelé, kteří vyrábějí pouze v zemích s nízkým rizikem, neuvíznou ve standardní kategorii kvůli překážkám v postupu hodnocení Komise a nebudou muset plnit neodůvodněnou úroveň požadavků. SVOL má stále obavy z požadavků souvisejících s geokalizací. Správa sběru dat v praxi může být náročná, zejména pro malé vlastníky. Poskytnutí přesné vazby mezi dřevěným výrobkem a pozemkem, kde byla surovina vypěstována, nemusí být snadné, pokud vůbec možné.

Směrnice o obnovitelných zdrojích

Změnou směrnice o obnovitelných zdrojích energie (RED III) se zabýval výbor pro průmysl, výzkum a energetiku ITRE. Podpořil zvýšení cíle EU v oblasti obnovitelné energie na 45 % do roku 2030, byl doplněn zákaz energetického využití primární lesní biomasy kmenů, větví, kořenů, pařezů, dříví z pralesů, starých lesů, mokřadů a rašeliníšť, kritéria udržitelnosti ale nebyla řešena (to je v kompetenci výboru ENVI). Výbor vyzval Komisi, aby přijala prováděcí akt namísto právně závazného aktu v přenesené

pravomoci k tomu, jak uplatňovat zásadu kaskádového využití pro lesnictví v případě biomasy. Proti právně závaznému aktu v přenesené pravomoci (víceméně jen v režii EK) se postavila i Rada ministrů životního prostředí. Obavy vlastníků lesů z regulačních požadavků na kaskádování, navrhovaných změn kritérií udržitelnosti bioenergie a zvýšené administrativní zátěže pro bioenergii na bázi dřeva se však zatím nepodařilo rozptýlit. SVOL bude společně s partnerskými organizacemi CEPF a ELO požadovat, aby byly tyto otázky řešeny na zářijovém plenárním zasedání Evropského parlamentu..

Postoj ministrů ŽP k LULUCF

Členské státy se v Radě dohodly také na obecném přístupu k LULUCF (využívání půdy, změny ve využití půdy a regulace lesnictví). Ministři životního prostředí členských států v souladu s Komisí a Parlamentem navrhuji cíl propadu uhlíku do roku 2030 ve výši 310 Mt CO₂ v EU. Jelikož je tento cíl velmi ambiciózní, mohl by vést k situaci, kdy některé členské státy budou nuceny omezit úroveň těžby dřeva a mohlo by dojít k jeho nedostatku na trhu. Členské státy proto požadují větší flexibilitu při provádění svých vnitrostátních cílů v oblasti odstraňování uhlíku, díky které by nebyly nuceny zavazovat se k ročním cílům v oblasti odstraňování uhlíku, ale měly by více prostoru pro dlouhodobé plánování při provádění jejich politik v oblasti klimatu. Podle Rady by měly být vedle výrobků z vytěženého dřeva zavedeny nové kategorie produktů pro ukládání uhlíku, což lze považovat za dobrý signál pro používání výrobků na bázi dřeva. Jednání triologu Komise-Rada-Parlament začnou na podzim.

Celounijní monitoring lesů

Další záležitostí, která je připravována v souvislosti s Green Deal a lesnickou strategií EU, je příprava evropského rámce pro satelitní monitoring lesa pro inventarizaci a plánování. K tomu SVOL ve shodě s evropskými partnery podotýká, že nedostatek harmonizovaných údajů nepředstavuje pro lesy EU žádnou hrozbu. Celoevropské podávání zpráv o lesích by mohlo přinést přidanou hodnotu pro tvorbu politiky EU za podmínky, že bude plně podporováno členskými státy a bude založeno na pozemních údajích shromážděných národními inventarizacemi lesů. Nejsou však jasné určeny přesné cíle politik EU, pro které je podávání zpráv zapotřebí, není zřejmé, jaká přidaná hodnota návrhu a jeho relevance. Zásadním problémem předloženého návrhu je pak obtížná vyčíslitelnost celkových nákladů potřebných na zavedení celounijního monitorovacího a plánovacího rámce a na správu a výměnu shromažďovaných informací. Velkým rizikem návrhu je vysoká pravděpodobnost dalšího zvýšení byrokracie v oblasti lesního hospodářství a souvisejících odvětvích.

Závěr

Z výše uvedeného je zřejmé, že organizace zastupující vlastníky lesa a subjekty lesnicko-dřevařského sektoru čeká v 2. polovině roku velké úsilí a potřeba komunikace s poslanci Evropského parlamentu, dalšími politiky a pracovníky Komise, aby se podařilo podpořit ta opatření, která přispějí k odolnosti lesních porostů a jejich adaptaci na klimatickou změnu, ale současně neohrozí udržitelnost lesních majetků a rozvoj venkova.

Ing. Marie Růžková
tajemnice SVOL

Dřevo je strategickou surovinou státu, zdůraznila konference SVOL

XXII. konference proběhla 25. dubna ve Stříteži u Jihlavy. Jejím hlavním motivem bylo upozornit na fakt, že stát by měl dřevo vnímat jako strategickou surovinu a přiblížit aktuální situaci nestátních vlastníků lesa.

„Dřevo je nyní vzhledem k okolnostem více než kdy v minulosti potřeba vnímat jako strategickou surovinu státu a udělat vše pro to, abychom dokázali využít jeho potenciál, adaptovali naše lesy na klimatickou změnu a dokázali tak zajistit udržitelné poskytování dřeva i v budoucnu. Dřevo je jedinou obnovitelnou surovinou, jejíž množství můžeme ovlivnit, pojďme k tomu přistoupit s maximální zodpovědností,“ řekl ve svém vystoupení Jiří Svoboda.

Současná energetická krize a válka na Ukrajině přinášejí zvýšený zájem o dříví. Významně rostou ceny a zvyšuje se poptávka po veškerém sortimentu dřeva „Je třeba se zamyslet například nad tím, jestli je vhodná doba k tomu, abychom ponechali větší rozlohu lesů v přísně chráněném, bezzásahovém režimu, nebo aby dříví zůstá-

valo bez užítu zetlít i v hospodářském lese. Pokles exportu dřeva z Ruska a Běloruska může zásadním způsobem ovlivnit trh se dřevem a výrobků z něho nejen u nás, ale v celé Evropě.

Vláda by měla hledat nástroje, jak ovlivnit nakládání s dřívím, které jsou vlastníci v ČR schopni vyprodukovat, a k jakým účelům je použito.“

Místopředseda Komory církevních lesů Arnošt Buček v zastoupení předsedy Komory církevních lesů zhodnotil přínosy aktivního hospodaření v lesích v kulturní krajině pro ochranu životního prostředí. Připomněl, že většina mi-

moprodukčních funkcí není zajištěna existencí lesa automaticky, ale vzniká nebo je akcentována právě trvale udržitelným hospodařením vlastníka lesa. Pouze ekonomicky silný vlastník lesů může uvědoměle a dlouhodobě mimoprodukční funkce zajišťovat. Tržby za dřevo činí více než dvě třetiny příjmů vlastníků lesů, a proto není cestou udržitelného rozvoje další omezování aktivního hospodaření.

Na závěr pak shrnul očekávání vlastníků lesů vůči státu.

Předseda Komory soukromých lesů Richard Podstazský připomněl, že bez koncepční novely zákona o myslivosti nestátní vlastníci nemohou lesy po katastrofě obnovit. „Její přijetí je přímo podmínkou toho, aby se naše lesy znovu vrátily do kondice. A mnohde aby vůbec byly, protože přemnožená spárkatá zvěř konzumuje mladé sazenice stromků v řádu miliard korun.“

Ministr zemědělství Zdeněk Nekula označil situaci nestátních vlastníků lesů za obtížnou a vyzdvihl jejich podíl na rekordním zalesňování při obnově lesů po kůrovcové katastrofě. Řekl: „Lesní hospodářství čeká velmi náročné období, podpora se musí dostat každému vlastníkov. S ohledem na to, že je třeba řešit dostupnost dřeva v budoucnu, je žádoucí, aby dřevozpracující průmysl spadl stejně jako lesy do kompetence ministerstva zemědělství.“ Tento záměr nestátní vlastníci lesů jednoznačně podporují.

pokračování na str. 4 »

Ing. Milan Ovseník: Byli jsme dlouhou dobu ve společném státě. A na tom se dá stavět.

V červnu proběhlo na zámku rodiny Podstatzký-Lichtenstein ve Velkém Meziříčí setkání zástupců SVOL s vedením ÚNIE regionálních združení vlastníků neštátních lesů Slovenska. Situaci vlastníků neštátních lesů u našich sousedů v rozhovoru přibližuje Ing. Milan Ovseník, předseda Únie. Kde vidí hlavní přínosy spolupráce se SVOL?

Jak vypadá vlastnická struktura lesů na Slovensku, jak se vyvíjela a jaké procento lesů vlastní vaši členové? Je restituční proces na Slovensku ukončený?

40 % lesů (780 tis. ha) vlastní Slovenská republika, tedy větší část lesů (1170 tis. ha) je ve vlastnictví neštátního sektoru. Bohužel, vzhledem k neuspořádanosti vlastnických vztahů, které nám zde zanechala totalita, a ani demokracie se s tím nevypořádala, je přesné číslo rozdělení vlastnictví v neštátním sektoru problematické. Je ale nezpochybnitelné, že soukromé a společenstevní vlastnictví má dominanci v neštátním sektoru, protože obecní vlastnictví představuje cca 8 % (152 tis. ha) a církevní vlastnictví 2,3 % (45 tis. ha). Tedy téměř 90 % lesů neštátního sektoru (973 tis. ha) je v soukromém a společenstevním vlastnictví, což představuje i prvenství mezi všemi formami vlastnictví, včetně státního.

Můžete ve stručnosti představit strukturu a náplň činnosti Únie? Jaké služby poskytlujete členům?

Únia je založena za účelem spojení 12 samostatných regionálních sdružení, jejichž členy jsou samostatné urbaniaty, vlastníci neštátních lesů počínaje Bratislavským regionem Bílých Karpat přes Střední až po Horní Pováží až na Kysuce a Oravu a karpatským obloukem Turiec, Liptov, Tatry, Spiš, Šariš, Zemplín a Gemer. Společně s Banskobystrickým regionem tak pokrývají kromě Podunajské nížiny téměř všechny lesnaté oblasti Slovenska. Slovensko je historicky země regionů se značnými specifiky. To je i důvod, proč jsme postaveni na regionálním principu historických regionů, a ne na územně správním členění Slovenska. Tak lze lépe zachycovat problémy a potřeby regionů. A na tom je postavena filozofie Únie, která spojuje regiony a společné problémy řeší na národní úrovni. Základní službou pro členy – regionální sdružení – je obhajoba jejich zájmů na národní úrovni, prosazování jejich zájmů v celospolečenském prostoru a dovnitř informování a edukace členů regionů v rámci konceptu Regionální infodny „Vítajte v mojom lesnom dome“. Celkově evidují členské regiony členské subjekty, které obhospodařují přes půl milionu

hektarů lesní půdy, takže Unie je skutečným reprezentantem tohoto sektoru.

Co považujete za největší přínosy Únie pro neštátní vlastníky lesů v posledních letech? Co se vám podařilo úspěšně realizovat?

1. Posilování Únie v postoji socioekonomického partnera politiků a vlády.
2. Zachování identity a jedinečnosti soukromého vlastnictví lesů založeného na komunitním principu - urbánské spolky a prezentaci jejich významu pro místní komunity, obyvatele obcí.
3. Šíření informací v regionech s novým přístupem založeným na otevřeném zeleném kruhu, otevírajícím dveře poznání a dávajícím klíče k řešení, což prezentuje i naše logo.

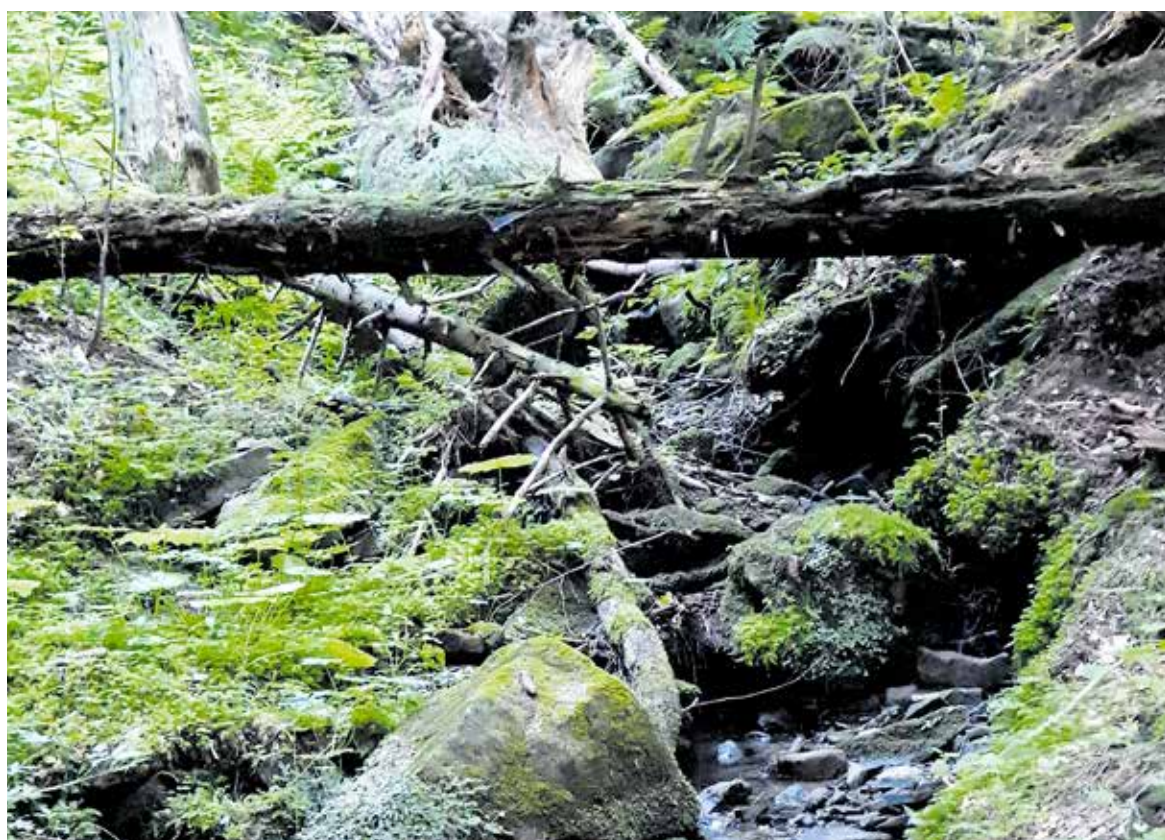
Za největší úspěch považujeme prosazení podpory na mimoprodukční funkce lesů – tzv. přímou platbu na plochu, která funguje již 5. rok.

Lesy na Slovensku představují 42 % celkové rozlohy. Promítá se tato skutečnost také do výše podpor na péči o lesy?

Lesy spolu s porostlými zemědělskými plochami tvoří více než polovinu území Slovenska. Bohužel přetrvává však stav, že celá společnost chce něco od lesa, bere různé formy benefitů (od bezplatného sběru lesních plodů a hub, přes čerpání zdravé či vody), ale do lesa nedají ani euro. V procentním vyjádření podpora lesního hospodářství nemá ani celé číslo 1.

Do jaké míry komplikuje situaci neštátních vlastníků lesů, že více než 6,5 % území Slovenska zaujímají národní parky?

Každý rok je to horší a horší. To horší znamená, že se zhoršují podmínky pro výkon činností, které máte a chcete dělat. Nemluvě o tom, že vám mohou kdykoli, aniž byste se na to dokázali připravit, zakázat vůbec něco dělat. Přijde vichřice, udělá vám škodu v lese, 10 stromů polámaných na zemi. Místo toho, aby vám stát finančně pomohl s odstraněním škod, tak vám udělá několikaleté obstrukce, které způsobí, že vám les sežere brouk. Ale jsme světovní, máme národní parky, podle envirezortu „pro prestiž“.

V ČR se majitelé lesů potýkají s vysokými stavy spárkaté zvěře. Vyřešil tento problém na Slovensku návrat velkých šelem do krajiny?

Spíš ho prohloubil. Velké šelmy to množství zvěře jen více rozhánějí po krajině a neumožní jim klidně setrvat v místech, kde by byl jejich odlov jednodušší.

Osobní otázka navíc. Který konkrétní les je vám blízký a proč?

No přece ten můj. Který jsem zdědil od svých předků - posledně mně známého Štěpána, žijícího na přelomu 18. a 19. století. Na Javornících v naší kopaničářské osadě Ovsenovec v obci dráteníků Velké Rovné, odkud se každé ráno dívám na Lysou horu v Moravskoslezských Beskydech. Z lesa, ve kterém v každé části cítím své předky po šesti generacích, a představuji si, jak tam pod tím košatým bukem seděli při pasení ovcí, jak káceli a pak vysazovali smrky, jedle či buky, abychom my měli nové statné zdravé stromy. Les půjčený od mých dětí, kterým ho chci přenechat zdravý tak, jak to udělali moji předkové.

Jak vypadá momentální situace na slovenském trhu se dřevem? Jak ji ovlivnila kalamita v předchozích letech a jak současná energetická krize, dopady války na Ukrajině a další faktory?

Peny dřeva se konečně po 20 letech stagnace pohnuly směrem vzhůru, což opět umožňuje správcům lesů dát lesu při jeho pěstování náležitě vše, co potřebuje. Včetně snižování kapitalizačního dluhu v obnově lesní cestní sítě a lesní technice. Kalamitní období určitě ovlivnila objem disponibilní suroviny na trhu. Do toho však vstoupila i nešťastná novela zákona o ochraně přírody a krajiny, která se ve vládních kruzích nazývá „reforma národních parků“. Změnila správce lesního majetku, přičemž ochranáři v NP okamžitě zastavili obnovu lesů na těchto plochách i tam, kde byla v LHP plánována obnova, neboť jejich jediným cílem je, aby do roku 2030 měli 75 % území národních parků v bezzásahovém režimu. Bez ohledu na jakékoli sociálně-ekonomické dopady. A do toho nám přichází energetická krize a enormní nárůst požadavků lidí na palivové dříví. I ti, co topí plynem či elektřinou, chtějí palivové dřevo. Zvláště pokud jsou podílíky v soukromých lesích. Cítíme ten tlak, a proto jsme už v březnu 2022 obrátili i na vládu. Obáváme se divokých nájezdů do našich lesů. Teplou je základní potřeba člověka. Pokud ji nebude mít, a nedejbože ji nebude mít v rodině žena nebo dítě, muži se nebudou štítit použít i nelegálně seker a motorových pil. Jen aby měli teplo v „rodinném krbu“.

Co považujete za největší aktuální téma (problém) neštátních vlastníků lesů na Slovensku?

Dlouhodobě nedorozřešené vlastnické vztahy poznamenané totalitní dobou, která měla být ukončena sametovou revolucí již v roce 1989. Ve společnosti stále přetrvávají úchytky, směřující ke zbavení vlastnických práv, zejména k lesům. Prý celospolečenský zájem, aby lesy byly všech.

Jaké projekty realizujete v rámci práce s veřejností?

Zaměřujeme se na sociální síť, měli jsme několik reportáží v pořadu Halali, který je na Slovensku divácky velmi sledovaný, v regionech pořádáme regionální infodny. A celé to zastrešujeme - kampaní „Vítajte v mojom lesnom dome“. Byli jsme mile překvapeni, že právě naše období na evropské úrovni – Konfederace evropských vlastníků lesů začala po nás s informační aktivitou #WelcomeToMyForest (Vítejte v mém lese). Zastáváme názor, že toto je jediná cesta - prezentace naší práce.

V čem vidíte hlavní pozitiva a přínosy spolupráce mezi SVOL a Uniou regionálních združení vlastníků neštátních lesů Slovenska?

Byli jsme dlouhou dobu ve společném státě, rodinně jsme velmi propletení. To se nedá zapomenout a na tom se dá stavět. Přínosy budou zejména v osobní výměně informací a společném formulování požadavků na národní vládu a na bruselské orgány prostřednictvím CEPF.

Dřevo je strategickou surovinou...

pokračování ze str 2

„Je to něco, po čem voláme již několik let a mnohé by to usnadnilo,“ říká Jiří Svoboda.

Na základě kritických připomínek SVOL k příspěvku na podporu adaptace lesních ekosystémů na klimatickou změnu potvrdil pan ministr připravenost ministerstva ke společnému jednání pro možnou úpravu pravidel. Co se týče finančního zajištění, pro příští rok počítá MZe na tento program se 4 mld. Kč. V diskusi zazněla mj. potřeba větší komunikace s médii o významu udržitelného hospodaření, nejen ze strany vlastníků lesů, ale i resortu, požadavek vlastníků na sladění a zjednodušení podpor, řešení otázky zadávání veřejných zakázek v lesnictví s ohledem na specifika hospodaření v lese, na skutečné řešení arondací a otázky institutu bývalých veřejných statků, ale také prodloužení opatření obecné povahy.

Dalšími diskusními tématy s pozvanými hosty, mezi kterými nechyběli náměstek ministra zemědělství Patrik Mynář a další

zástupci ministerstva, radní Kraje Vysočina Pavel Hájek nebo místopředseda Zemědělského výboru Poslanecké sněmovny Tomáš Dubský, byly potenciální dopady evropských strategií a připravovaných evropských legislativních předpisů na hospodaření v lesích a navazující odvětví, význam udržitelného hospodaření v lesích, změny národní lesnické a myslivecké legislativy a finanční podpory v LH.

V odpolední části konference seznámil přítomné správce majetku Jana Kolowrata Krakowského Martin Fojt s přehledem příspěvků na kúrovcové kompenzace, změnami příspěvků na hospodaření v lesích podle NV 30/2014 Sb., čerpáním lesnických operací Programu rozvoje venkova a chystaným příspěvkem na „Adaptaci“.

Poté delegáti projednali a schválili hospodaření za rok 2021, rozpočet na rok 2022, změnu příspěvkového řádu od 1. ledna 2023 a usnesení z konference.

Jana Divišová, PR manager SVOL

	počet členů	výměra (ha)
Komora obecních lesů	481	250 689
z toho:		
obce, jejich příspěvkové organizace a obchodní společnosti	467	224 788
lesní družstva a společenství obcí	14	25 901
Komora soukromých lesů	211	154 265
Komora církevních lesů	21	140 655
Mimořádné členství	3	5 042
SVOL celkem	716	550 651

KONFERENCE SVOL ULOŽILA REPUBLIKOVÉMU VÝBORU

- Usilovat o maximální zachování svobody vlastníka při správě svého majetku.
- Aktivní účast v pracovních skupinách Aplikačního dokumentu Koncepce státní lesnické politiky do r. 2035.
- Prosazovat priority SVOL a naplňovat vizi směřování českých lesů Zelená kniha aneb Lesy i pro příští generace.
- Usilovat o prosazení rovnováhy všech tří pilířů udržitelného hospodaření v lesích, principu právní jistoty, subsidiarity a nutnosti snížení administrativní náročnosti do připravované evropské legislativy v oblasti lesnictví – zejména nařízení EU o odlesňování a degradaci lesů, LULUCF, EUFS.
- Jednat o navýšení rozpočtu ministerstva zemědělství pro lesnický sektor a tyto zdroje alokovat v zákoně o státním rozpočtu.
- Usilovat o úpravu požadavků příspěvku na adaptaci lesních porostů na klimatickou změnu s cílem snížení administrativní náročnosti a zpřístupnění podpory drobným vlastníkům lesa.
- Usilovat o zavedení právně nárokovatelného systému plateb za poskytování ekosystémových služeb lesních majetků.
- Aktivně se podílet na přípravě podmínek lesnických intervencí Strategického plánu SZP 2023-2027 a Operačního programu pro životní prostředí 2021-2027.
- Usilovat o zajištění finanční podpory na opravy lesních cest.
- Propagovat trvale udržitelné hospodaření v lesích jako součást aktivního managementu o chráněná území.
- Usilovat o předložení verze novely náhradové vyhlášky č. 335/2006 Sb. projednané s MŽP, MZe a SVOL do legislativního procesu.
- Usilovat o revizi vyhlášky č. 298/2018 Sb.
- Řešit zákaz vjezdu a stání na lesních pozemcích zařazených do PUPFL (sjednotit výklad MZe, MD a MMR).
- Usilovat o liberalizaci stávajícího zákona o lesích č. 289/1995 Sb. a související legislativy.
- Usilovat o reformu stávajícího systému státní správy lesů s cílem zřízení samostatného Ministerstva lesního a vodního hospodářství a vytvoření podmínek pro funkční odbornou správu na úrovni okresů a sdružování drobných vlastníků lesů.
- Usilovat o úpravu podmínek arondací lesních pozemků, aby došlo k reálnému spuštění arondačního procesu a ke zlevnění správy nestátních i státních lesních

majetků včetně řešení problematiky bývalých veřejných statků.

- Usilovat o změny zákona o myslivosti vedoucí k posílení práv vlastníků půdy a lesů a snížení škod zvěří na lesních porostech.
- Pokračovat v jednání o zjednodušení podmínek pro zalesňování zemědělských půd.
- Propagovat certifikaci lesů systémem PEFC, sledovat její postup a při všech jednáních důsledně hájit zájmy vlastníků lesů.
- Rozšiřovat společný obchod se dřívím a vytvořit podmínky pro postupný přechod ze stávajícího systému na obchodnický model. Usilovat o sjednocení normativních předpisů pro měření a jednotný systém přejímky dříví u odběratelů.
- Pokračovat v poradenské a vzdělávací činnosti SVOL.
- Podporovat odbornou i spolkovou činnost regionálních organizací SVOL zaměřenou na zvyšování úrovně hospodaření v obecních, soukromých a církevních lesích a usilovat o rozšiřování členské základny.
- Spolupracovat s lesnickými školami, lesnickými ústavy a lesnickými subjekty v rámci ČR na společných projektech.
- Pokračovat ve spolupráci s organizacemi vlastníků lesů v Evropě a s organizacemi vlastníků půdy v ČR.
- Za podpory Ministerstva zemědělství zintenzivnit komunikaci významu trvale udržitelného hospodaření v lesích pro společnost směrem k široké veřejnosti, podporovat lesní pedagogiku, zdůraznit prioritu vlastnických práv.
- Usilovat o systémové řešení konfliktů vznikajících v ochranném pásmu dráhy.
- Usilovat o změnu vyhlášky č. 477/2012 Sb., o stanovení druhů a parametrů podporovaných obnovitelných zdrojů pro výrobu elektřiny, tepla nebo biometanu a o stanovení a uchovávání dokumentů.
- Usilovat o prohlášení dřeva jako strategické suroviny.
- Usilovat o změnu zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek v lesnictví s ohledem na specifika hospodaření v lese.
- V návaznosti na obtížnou ekonomickou situaci žádat o přehodnocení vládního programového prohlášení v rámci vyhlásování nových národních parků na území ČR a dále nerozšiřovat výměru chráněných území.
- Podporovat snahu Ministerstva zemědělství o převzetí kompetencí dřevozpracujícího průmyslu od Ministerstva průmyslu a obchodu.

Pilotní...

pokračování ze str 1

partnerství s Deníkem, ale i soutěž o speciální pivo Lesmistr na sociálních sítích SVOL. Navzdory tropickým teplotám, které panovaly, přišly v den konání akce tisíce návštěvníků. Nechyběl mezi nimi ani ministr zemědělství Zdeněk Nekula, který ve svém rodném kraji navštívil Městské lesy Znojmo. „Lesy v posledních letech v důsledku sucha a klimatických změn čelí největší kúrovcové kalamitě. Na Ministerstvu zemědělství děláme vše pro to, aby zničené smrkové lesy nahradily odolné druhově pestré lesy. Loni vysázeli lesníci rekordních 155,7 milionu listnáčů, zatímco jehličnanů bylo 88 milionů sazenic. Zalesněná plocha dosahovala téměř 50 tisíc hektarů. Nikdy jsme neobnovovali lesy takovou rychlostí a v takovém rozsahu, jako v loňském roce. Chtěl bych proto i na tomto místě lesníkům poděkovat za všechno, co pro naše lesy a pro nás dělají,“ uvedl ministr.

Pořadatelé podle možností pro návštěvníky připravili komentované procházky ve vlastním lese, ukázky práce školkaře, dřevorubce, přiblížování dřeva koněm, práce s lesní technikou nebo ukázky lesní pedagogiky. Někteří činnosti si mohli velcí i malí návštěvníci sami vyzkoušet.

Podívejte se na fotoreportáž z akce na str. 7 a 12.

Valná hromada Komory církevních lesů znovu otevírala palčivá témata

Nový dotační program na podporu adaptace lesních ekosystémů na klimatickou změnu, tlak na novelizaci lesního zákona a také změna postojů k produkčním funkcím lesa. To byla hlavní témata valné hromady Komory církevních lesů, která se konala v prvním květnovém týdnu. Pozvání na valnou hromadu přijali také zástupci Ministerstva zemědělství v čele s Václavem Lidickým z Odboru hospodářské úpravy a ochrany lesů.

Společné setkání zahájil předseda SVOL-Komory církevních lesů Petr Bláha, který spolu s dalšími členy komory apeloval na zástupce ministerstva především v otázkách úpravy podmínek příspěvku na adaptaci lesních ekosystémů na klimatickou změnu, který

podle nich není pro vlastníky lesů nastaven motivačně. Dále se jednání stočilo k diskusi o nutnosti modernizace lesního zákona a snížení administrativní zátěže správců lesů. Podle členů komory církevních lesů mají lesníci kvůli narůstající administrativní zátěži

stále větší problém se fyzicky do lesa vůbec dostat.

„Majitel i správce lesa musí mít možnost svobodně rozhodovat o vlastním nebo svěřeném lesním majetku, mít dostatečný legislativní rámec k takovému rozhodování a prostor k celoživotnímu vzdělávání,“ říká předseda Komory církevních lesů Petr Bláha.

Valnou hromadu Komory církevních lesů hostila společnost Arcibiskupské lesy a statky Olomouc s.r.o. v zázemí nově zbudované pily ve Vápenné. „S ohle-

dem na koronavirová opatření jsme v loňském roce byli nuceni valnou hromadu v podobě osobního setkání odložit až na letošní jaro, avšak palčivé otázky, které nás trápily v loňském roce, zůstaly,“ uvádí Arnošt Buček, jednatel Arcibiskupských lesů a statků Olomouc a upřesňuje: „Dlouhodobě se potýkáme s nedostatečným doceněním produkčních funkcí lesa. Přitom je nutné si uvědomit, že dřevo je strategická a trvale obnovitelná surovina, která hraje významnou roli v ekonomice a zaměstnanosti nejen v České republice. Pokud vlastníci nebudou mít rentabilní výsledky z hospodaření v lesích a smysluplnou návratnost nákladů vynaložených na jeho pěstování, nebudou si moci dovořit o les adekvátně pečovat. Tím by byly výrazně omezeny i mimo-produkční funkce lesa, po kterých dnes společnost volá nejvíce,“ dodává Arnošt Buček.

Valné hromady se zúčastnili také zástupci republikového výboru SVOL, jmenovitě předseda sdružení Jiří Svoboda a tajemnice Marie Růžková. Za Komoru soukromých lesů dorazil předseda Richard Podstatzký-Thonsern.

Adaptaci lesů na klimatickou změnu příroda sama nezvládne

Prestížní záležitost a zároveň příležitost k diskusi o budoucnosti lesů s odborníky z celé Evropy. To bylo „Fórum pro budoucnost zemědělství“ (Forum for Agriculture), které SVOL jako člen mezinárodní organizace ELO spolupřáteloval v květnu v Praze. Fórum hostila Praha s ohledem na blížící se předsednictví ČR v Radě EU, kdy naše republika přebírala štafetu po Francii.

Lesy v České republice i ve zbytku Evropy se nyní musí adaptovat na klimatické změny, shodli se odborníci. Řešením jsou smíšené lesy a možnost využívat větší paletu dřevin při obnově. A nepůjde to bez zásahu odborníků, příroda takový úkol nemůže zvládnout sama. „Zásadní podmínkou úspěchu je společný postup veřejných institucí, vědců a lesníků při ochraně lesů, zemědělské půdy a biodiverzity v dlouhodobém horizontu,“ míní Constantin Kinský, člen vedení SVOL s tím, že pro lesnický sektor je adaptace velmi složitá vzhledem k časové náročnosti pěstování lesa.

„Druhy, které zasadíme dnes, budou předmětem zájmu za sto let. Výzvě klimatických změn proto musíme čelit společně a řešit budoucnost lesů už dnes. Je zapotřebí prosazovat trvale udržitelné hospodaření v lesích na agendu zájmů Evropské komise, vnímat rozmanitost místních podmínek a využívat vědeckých poznatků. Ve všech oblastech zemědělství je už vliv klimatických změn patrný. Všechny zainteresované strany, lídři EU, vědci, obce, zemědělci a lesníci, musí vést dialog, postupovat flexibilně s ohledem na aktuální situaci v daných oblastech, a především začít jednat

společně. Díky systematickému přístupu můžeme už nyní utvářet budoucnost pro další generace.“

Smíšené lesy jako odpověď na klimatické změny

Diskutovaným řešením, které se postupně začíná prosazovat v řadě zemí Evropy, je výsadba většího a rozmanitějšího množství druhů dřevin. „Na lesy nyní máme takové nároky, které sama příroda nezvládne adaptovat. Zároveň se potýkáme s nedostatkem vláhy, nerovnoměrně rozloženými srážkami a v zimních měsících také s neobvyklými změnami počasí. Potřebujeme proto sázet více různých lesů, které dokážou lépe odolat klimatickým změnám. Smíšené lesy, zahrnutí nových druhů stromů, prioritně evropské provenience, či prokládání nestejnověkými porosty podpoří adaptaci na nové podmínky,“ vysvětluje Jiří

Svoboda. „Musíme začít tím, že hospodářům a vlastníkům dáme větší prostor rozhodovat se v konkrétním okamžiku na konkrétním místě. Bez takové úpravy podmínek se bohužel neposuneme, nyní máme v podstatě možnost reálně sázet jen 4 nebo 5 druhů dřevin. Právě širší rozhodovací pravomoci jsou podle nás první věcí, kterou by se nyní mělo začít. Rozmanitou výsadbu dřevin, která by budoucnosti českých lesů pomohla, tak zatím můžeme Francii pouze závidět,“ uvádí Jiří Svoboda.

Průmyslové zpracování dřeva se připraví na inovace

Budoucnost zpracování surovin má dobré vyhlídky díky rychlému vývoji chemického zpracování dřeva. Odběratelé mají dostatek času se připravit, aby dokázali za několik desítek let inovovat procesy a zavést moderní linky pro opracování nových druhů dřevin. Navzdory aktuální situaci v České republice, vidí experti budoucnost zpracování dřeva pozitivně. V současné době totiž probíhá

řada výzkumů se zaměřením na průmyslové využití dřeva např. ve stavebnictví. I když v budoucnu budou možnosti pro pěstování smrku, nejvíce využívané suroviny v dřevařském průmyslu, omezené, díky inovacím a technologiím se podniky zaměří na zpracování jiných druhů dřevin. „Vědci ve Francii zkoumají téměř 150 druhů stromů z celého světa, které jsou odolné vůči suchému a horkému období, z větší části se jedná o jehličnany. Možná brzy narazíme na netradiční druhy stromů i u nás a zvykneme si na to, že už se nebudeme setkávat se stejnými dřevinami jako v posledním století,“ uvádí Constantin Kinský.

Péče o biodiverzitu a snížení živočišné produkce nás přiblíží klimatické neutralitě

Mezi hlavní témata Fóra pro budoucnost zemědělství patřila také oblast zemědělství a potravinářství. Účastníci konference se shodli na nutnosti snižování objemu používaných pesticidů a minerálních hnojiv. Snížit spotřebu přípravků proti škůdcům by pak měla Evropa do roku 2030 o polovinu. Zapomínat by však společnost neměla ani na dostatečnou ochranu opylovačů a zachování biodiverzity zemědělské krajiny. V souvislosti s vysokou živočišnou produkcí experti mluvili o posílení udržitelných řešení ve stravování a změně uvažování po celé délce potravinového řetězce, od zemědělců až po spotřebitele. Aby však byly členské státy schopny realizovat všechny společné evropské záměry, je nutné ekologické cíle přizpůsobovat jednotlivým regionům a úrovni místních zemědělců.

3 otázky pro...

Jaké jsou priority Ministerstva zemědělství pro české předsednictví v Radě EU v oblasti lesního hospodářství? S jakým výsledkem byste byl na konci předsednictví spokojen?

Jednou z priorit českého předsednictví je prevence odlesňování ve světě. Nyní se projednává nařízení, v rámci kterého by firmy měly dokládat, že při výrobě jejich produktů nedošlo k odlesňování a znehodnocování lesů, zejména pralesů. Návrh se týká komodit, jako je sója, káva, kakao, hovězí maso, dřevo nebo palmový olej. Současně však musíme dbát na to, abychom neohrozili dodávky některých výrobků nebo potravin a současně nadměrně administrativně nezátížili státní správu.

České předsednictví dále vytvoří prostor pro diskusi o budoucnosti Stálého lesnického výboru, který byl v minulosti platformou pro spolupráci členských států s Komisí při přípravě právních předpisů pro lesní hospodářství. Během přípravy nové Strategie EU pro lesy ji však Komise přestala využívat. Vzhledem k tomu, že EU

nemá společnou lesnickou politiku, a že přírodní podmínky a lesy v EU jsou velmi rozmanité, je nezbytné ponechat rozhodování o způsobu hospodaření v lesích v kompetenci členských států. Chceme přispět k obnovení spolupráce členských států s Komisí v lesnických otázkách. S tím souvisí, že ve dnech 14.–16. 9. uspořádáme v Kutné Hoře mezinárodní workshop zaměřený na monitoring stavu lesů v EU. Výsledky workshopu se mohou stát podkladem pro diskusi ministrů zemědělství na listopadovém zasedání Rady EU.

V posledních letech sílí v EU tlak na mimoprodukční funkce lesů, které neprocházejí trhem a jejich poskytování zajišťují pro společnost hospodaření ve svém lese jejich vlastníci. Bez odpovídající platby za ekosystémové služby je však naplňování těchto požadavků dlouhodobě neudržitelné, s neblahými dopady do rozvoje venkova. Jak bude MZe pod Vaším vedením v této věci postupovat?

Na již zahájený program příspěvků na podporu adaptace lesních ekosystémů na klimatickou změnu naváže po roce 2026 platba za ekosystémové služby lesů, která však vyžaduje nejprve změnu lesního zákona. Ministerstvo zemědělství již zahájilo přípravné

práce. Toto téma se stalo jednou z výzkumných priorit a očekáváme jeho řešení v období 2023 až 2025. Kromě toho budeme sledovat i související aktivity na úrovni EU, tedy zejména přípravu vodítek pro platby za lesní ekosystémové služby Komisí, či rozvíjející se trh s uhlíkem uloženým v lese, či ve výrobcích ze dřeva.

Dřevo je v podstatě jedinou obnovitelnou surovinou, jejíž množství lze ovlivnit. Jaké konkrétní kroky podniká MZe k tomu, aby české lesy dokázaly zajistit dostatek dřeva i v budoucnu? Jak pokračují jednání o zařazení dřeva do surovinové strategie státu?

Aby lesy i v budoucnu poskytovaly dostatek dřeva, musejí se stát odolnějšími k probíhající změnám prostředí. Tady je rozhodující role vlastníků lesů a lesních hospodářů. MZe se k tomu bude, stejně jako dosud, snažit vytvářet podmínky. Důležitou součástí je

postupná úprava lesnické legislativy. Finančně podporujeme a budeme podporovat obnovu lesa po rozsáhlých kalamitách i adaptaci lesů na změnu klimatu. Loni bylo obnoveno rekordních téměř 50 tisíc hektarů, jde o dosud nejvyšší hodnotu v novodobé historii ČR. Třetí rok po sobě převažovala plocha zalesněná listnatými dřevinami.

MZe iniciovalo vznik pracovní skupiny pro Surovinovou politiku pro dřevo, která byla ustanovena pod Radou vlády pro energetickou a surovinovou strategii České republiky. Cílem této skupiny je vytvořit Surovinovou politiku pro dřevo, která pomůže zvýšení uplatnění dřeva v jednotlivých oborech výroby prostřednictvím legislativních a stimulačních nástrojů. Pracovní skupina se sešla poprvé na ustavujícím zasedání 8. 6. 2022. Je složena ze zástupců státní správy, vlastníků lesů, zpracovatelů, zástupců z výzkumné a akademické sféry a nevládních organizací.

ministra zemědělství Ing. Zdeňka Nekulu

Informace ze semináře Postupy hospodaření v malolesích II.

Začátkem června se v areálu Hájemství a okolních lesních porostech ve správě Lesů ČR, s.p., LS Dvůr Králové nad Labem, uskutečnil seminář Postupy hospodaření v malolesích II. pořádaný VÚLHM, v.v.i., Strnady a ČZU v Praze, Fakultou lesnickou a dřevařskou. Seminář je součástí řešení projektu QK21020371 „Udržitelné hospodaření v lesích drobných vlastníků“ s cílem přinést podklady pro zlepšení hospodaření těchto vlastníků. SVOL se na přípravě venkovní části semináře i obsahu sborníku podílel prostřednictvím autora tohoto článku. Na celkem deseti praktických ukázkách navštívených v rámci exkurze byly prezentovány různé způsoby lesního hospodaření.

Na holině vzniklé v roce 2021 po nahodilé těžbě způsobené kůrovcem a větrem byl diskutován postup **přípravy stanoviště pro obnovu lesa** (umělou i kombinovanou), a to i ve vztahu k současné dotační politice (úklid klestu na hromady nebo drcení klestu, ponechání výstavků DG, MD, BK a BO pro přirozenou obnovu, ponechání pahýlů a nekvalitního BK pro zvýšení biodiverzity /habitatový strom/). Vzhledem k příznivému SLT (4K) a ponechaným výstavkům lze očekávat dostavení se přirozeného zmlazení.

První výchovné zásahy ve věkové, výškové i způsobem míšení diferencovaných porostních skupinách z kombinované obnovy byly vyznačeny diferencovaně dle jejich aktuálního stavu. V části s převahou BK a vtroušeným SM je nutno odstranit netvárné jedince (předrostlíky a obrostlíky), případně také rozrůstající se BR v úrovni a nadúrovni, přimíšený SM musí být razantně uvolněn pro zabránění přeštíhlení a zkrácení koruny (do podúrovně se nezasahuje). V části s převahou SM, MD a BO a vtroušeným BK je základem individuální uvolnění MD od konkurence shora i z boku a ponechání listnaté příměsi s výjimkou nadbytečné BR v sousedství BK nebo DB. V části s převahou SM a vtroušeným JR je žádoucí uvolnění dominantních SM s ponecháním vhodné listnaté příměsi.

V případě dvou mladých smíšených porostů s dominancí SM (horní výška 8-10 m) byla cílem výchovných zásahů podpora

budoucí stability (spádné kmeny, delší koruny) a zlepšení podmínek mikroklimatu v mlazině (snížení intercepce po zásahu) a samozřejmě také podpora přimíšených dřevin. K těžbě zde bylo vyznačeno v přepočtu 32, resp. 41 % jedinců. Na ukázkách byla řešena diferenciací výchovy SM mlazin podle způsobu jejich založení a stanovištních podmínek (u výškově vyrovnaných porostů z umělé obnovy možnost schematických zásahů), dále včasnost zásahu a přístup k příměsi (ponechat vybrané neškodící jedince BR, neprovádět tvarový ořez DB /neefektivita/).

Odišný přístup byl aplikován při **výchově porostu založeného pruhovým (blokovým) míšením několika řad SM, BK a JD** (stáří 28 let), kdy již lze uvolnit nadějný jedinec BK pozitivním výběrem v úrovni při zachování podúrovně. Samozřejmostí je snížení hustoty ve SM negativním výběrem ustupujících jedinců. U JD byla použita kombinace těchto přístupů se zohledněním aktuálního zdravotního stavu (silné napadení korovnicí). Vhodnou výchovou lze v takto založených porostech (oproti řadovému míšení) docílit také kvalitních listnatých sortimentů.

Na výzkumné ploše Nemojov založené po orkánu Kyrill byl demonstrován **růst cílových dřevin (BK, JD) na holině a pod clonou přípravného porostu**. V prvních deseti letech je zaznamenán výrazně lepší růst BK pod clonou rychle rostoucího přípravného porostu v důsledku omezení působení nepříznivých klimatických činitelů

Mladý smrkový porost z umělé obnovy před provedením prořezávky

(v lokalitě dochází k opakovanému poškozování BK na holině pozdními mrazy) a podpory výškového růstu BK vlivem konkurenčního tlaku BR. Pro podsadby lze proto doporučit výrazně snížený počet sadebního materiálu (30-50 % minimálního počtu dle vyhlášky 456/2021 Sb.). Rostoucí hustota porostu a konkurence BR se později projevuje snížením tloušťkového růstu a postupným zhoršováním štihlостního kvocientu (od 200 až na 340) a tedy i stability BK, na což je nutno reagovat redukcí hustoty přípravného porostu. Jsou testovány dva základní přístupy s různými počty cílových stromů (1200 ks/ha a 400 ks/ha).

V části výzkumné plochy s podsadbou JD bylo po odtěžení přípravného porostu zjištěno velmi rychlé **obnovení jeho ochranné funkce díky bohaté pařezové výmladnosti BR**. Další výchovné zásahy jsou plánovány na uvolňování cílových stromů JD, kdy budou rovněž vyhledávány potenciální cílové stromy BR.

Opakovaná mikroklimatická měření v přípravných porostech pomocí automatických čidel (vlhkost půdy, teplota půdy a přizemní teplota vzduchu) jsou prováděna za účelem sledování vlivu těchto porostů na porostní mikroklima a porovnávána s dalšími

variantami (na ploše periodicky obnovované výřezem výmladků, v porostu SM, ve směsi SM a BR, ve výmladkových porostech BR a na volné ploše). Potvrzuje se, že husté přípravné porosty omezují výskyt klimatických extrémů, působí na vodní režim a koloběh živin, s rostoucí mezernatostí se však očekávané výhody snižují.

V porostu s periodickým výřezem výmladků je sledován **vliv doby odstranění BR porostu** (mimo vegetační sezónu, začátkem vegetace a na jejím vrcholu) **na její výmladnost** (počty výmladků na pařezu, jejich tloušťku, výšku, celkovou biomasu). Z výsledků vyplývá, že rozdíly mezi výmladky vzniklými po těžbě v různé době se během 2-3 let vyrovnávají. Z literatury je však známo, že schopnost výmladnosti ve věku nad 20 let se výrazně snižuje.

Výstupem ze semináře je sborník s příspěvky několika autorů. **Z jeho obsahu bych rád zmínil přehledný postup** výchovy BR porostů. V nárostech s velkou hustotou je třeba provést prostřihávkou negativním výběrem (nekvalitní kmeny z nadúrovně a úrovně, popř. i podúrovně) tak, aby při horní výšce 3-5 m zbylo v porostu 2500-3000 jedinců/ha. Zachováním délky korun stromů hlavního porostu (ideálně 50 % výšky jedince) dojde

ke snížení rizika škod sněhem, které jsou v této fázi nejčastější. První výchovný zásah v kvalitních porostech se provádí do horní výšky 8 m (na živých a vodou ovlivněných stanovištích 5-6 m) na hustotu 1200-1500 jedinců/ha. Zásah je veden negativně, aby v porostu zůstaly všechny kvalitní dominantní a většina kodominantních stromů. Další zásah následuje po 5 letech k uvolnění cca 400 cílových (nadějných) stromů, aby se jejich zelená koruna nezkracovala pod 40 % výšky kmene, s poklesem hustoty porostu na 700-900 jedinců/ha. Probírky následují po 10-15 letech a jsou při nich odstraňovány největší konkurenti cílových stromů a prováděn zdravotní výběr. Takto zůstane v porostu v době obmýti (max. 60 let, na bohatších stanovištích i dřívě) cca 300-500 jedinců/ha. Při výchově směsi BR s dalšími světlo milnými hospodářskými dřevinami (BO, DB) je cílem výchovy vytvoření skupinové příměsi BR do 20 %.

Obsahem dalších příspěvků byla analýza nákladů obnovy lesa připravovaným software **Výsadba 21**, současné možnosti podpory sdružování vlastníků lesů, připomenutí kalamitního škůdce bekyně mnišky, postup **pěstování BK** na stanovišti s přirozeně se zmlazující BR, zhodnocení vybraných ekologických aspektů mladých přípravných porostů a přehled novinek v lesnické legislativě. **Sborník v elektronické podobě je k dispozici na webu SVOL** v sekci Vlastníte kousek lesa?

Další seminář v rámci řešení projektu se uskuteční dne 4.10.2022 v Kunovicích a bude zaměřen na pěstování lesů na lužních stanovištích včetně využití opomíjených a introdukovaných dřevin. V rámci semináře bude prezentována také problematika lesního semenářství a rychle rostoucích dřevin.

Ing. Tomáš Dohnanský, odborný poradce SVOL
Ing. Jiří Novák, Ph.D.

Obnova lesa u členů SVOL v roce 2021

Stejně jako v předchozích letech požádal SVOL své členy o informaci o provedené obnově lesa v roce 2021. Celkem se podařilo shromáždit údaje z členských majeteků o výměře 383 071 ha lesů, což je téměř 70 % výměry, kterou členové SVOL vlastní a spravují. Jak tedy vypadala obnova lesa u členů SVOL v roce 2021 a za celé období zjišťování od roku 2016?

Celkem byla v roce 2021 na lesních majetcích respondentů provedena obnova lesa na ploše 8 172 ha, což je oproti loňskému roku nárůst o 2 632 ha (celková plocha obnovy od roku 2016 činí 23 731 ha). V tomto množství vzhledem k rozsahu kalamitních holin samozřejmě drtivě převažovala umělá obnova lesa, kdy poměr umělá/přirozená činil 89:11 % (za roky 2016 až 2021 85:15 %). Celkem bylo v roce 2021 na daných lesních majetcích zalesněno 44,11 mil.

ks semenáčků, sazenic a dalších typů sadebního materiálu, to je meziroční nárůst o 8,33 mil. ks (celkem od roku 2016 to činí 133,66 mil. ks).

Poměr zalesnění listnatými a jehličnatými dřevinami za rok 2021 činil 65:35 % (za roky 2016 až 2021 57:43 %). Pokračuje tedy trend trvalého zvyšování podílu listnáčů. Celkový podíl melioračních a zpevňujících dřevin (listnáče, jedle, na některých stanovištích i modřín a douglaska) se drží v posledních letech stabilně na úrovni 68 %.

U jehličnatých dřevin pokračuje pokles podílu smrku, kdy za rok 2021 činil pouhých 19 % (za roky 2016 až 2021 23 %). Podíl modřínu a douglasky, na celkové obnově lesa se v posledních letech

pohybuje v průměru kolem 5 %. Zdaleka tedy nedosahuje 20% podílu podle Národního adaptačního plánu na změnu klimatu schváleného vládou, resp. podílů v nedávno vydaném metodickém

UPOZORNĚNÍ PRO VLASTNÍKY LESŮ INFORMACE K SADEBNÍMU MATERIÁLU

- Katalog členských subjektů Sdružení lesních školkařů ČR** je možné bezplatně získat na webu www.lesniskolky.cz v sekci KE STAŽENÍ.
- V sekci ADRESÁŘ najdete kompletní informace o celé členské základně SLŠ ČR a její produkci** (profily všech členů jsou přehledně rozděleny dle krajů).
- V současné době mají členské subjekty SLŠ dohromady téměř 70 % produkčních ploch všech lesních školek v České republice.
- SLŠ ČR avizuje, že i přes neúrodu semenného materiálu základních lesních dřevin v roce 2021 bude připraveno pro obnovu lesa na podzim 2022 dostatečné množství sazenic všech druhů lesních dřevin.** Vlivem mnoha faktorů je pro nadcházející sezónu očekáváno meziroční navýšení cen sadebního materiálu v rozmezí 15-20 %.

pokynu Ministerstva zemědělství pro rozhodování krajských úřadů.

V souvislosti s nabytím účinnosti příslušných novel lesního zákona a zákona o ochraně přírody k 1.1.2022 však předpokládáme, že v dalších letech by měl podíl těchto dřevin v obnově lesa postupně stoupat. Lze tedy ještě vyslovit přání, aby byl na trhu také dostatek sadebního materiálu těchto dřevin.

Výsledky průzkumu dokládají, že zájmem vlastníků nestátních lesů je adaptovat lesy na klimatickou změnu mimo jiné zejména zakládáním druhově pestrých porostů při současném zachování přiměřeného podílu ekonomicky hodnotnějších dřevin.

Ing. Tomáš Dohnanský, SVOL

Ohlédnutí za Dnem otevřených lesů

Den, kdy nestátní vlastníci pozvali veřejnost do svých lesů, byla velmi horká sobota 18. června. Padaly teplotní rekordy, ale určitě lépe, než kdyby přišlo.

Vždyť les ochlazuje krajinu, a tak se o tom tisíce návštěvníků po celé republice mohly přesvědčit.

Akce uspořádalo více než 40 majetků členů

SVOL – obecních, soukromých i církevních. Je proto

zřejmé, že do Zpravodaje se ani nemohly vejít všechny

fotografie. Podívat se na ně ovšem můžete na www.kouzlolesa.cz, případně

přímo na komunikačních kanálech jednotlivých členů. Všem pořadatelům

patří velký dík za jejich entuziasmus a nasazení, reakce veřejnosti jsou

velmi pozitivní. SVOL momentálně vyhodnocuje všechny podněty. Pokud

nám na akci chcete sdělit svůj názor nebo máte nápad, pošlete email na adresu divisova@svol.cz a do předmětu e-mailu uveďte: Ještě lepší DOL.

ARCIBISKUPSKÉ LESY A STATKY OLOMOUC

I přes horké počasí k nám zavítalo velké množství návštěvníků všech věkových kategorií. Většina z nich se zapojila také do soutěžního pásma lesní pedagogiky, kde se mohli seznámit s lesním biotopem a funkcemi lesa, dozvěděli se něco o myslivosti, houbách a v neposlední řadě o včelách a včelařství, které k lesu neodmyslitelně patří," komentuje akci na polesí Kroměříž jednatel Arnošt Buček a dodává, že lesní pedagogiku obohatilo i stanoviště, které připravili studenti Střední lesnické školy v Hranicích.

DOMAŽLICKÉ MĚSTSKÉ LESY

Pořadatelé přivítali téměř pět set návštěvníků a z toho byla téměř polovina dětí. To „své“ si z akce odnesl každý. „Největší radost nám udělalo, že po návštěvnicích nezbyl v lese žádný nepořádek ani poházené odpadky. To nebývá zvykem. Velký zájem veřejnosti nás potěšil, za nápad uspořádat tuto celorepublikovou akci SVOLu děkujeme," řekl jednatel společnosti Josef Forst.

KARIN HENDRICKX - CERHONICKÝ LES

Účastníci ocenili osobní přístup a samotnou možnost komentované procházky. Byť někteří z návštěvníků žijí v okolí, tuto část lesa neznali. DOL tak znamenala příležitost vysvětlit jim změny, které v lese probíhají a proč k nim dochází. Dotazy směřovaly především na lesní zákon a povinnosti vlastníků, či na klimatickou změnu a naši reakci na ní. Návštěvníci se též zajímali o pěstování lesa, těžbu a používané technologie.

KINSKÝ ŽDÁR, A. S.

Z pohledu organizátorů i dle ohlasů účastníků byla akce velmi zdařilá. Na stezce bylo možno sledovat ukázkou těžby dříví, přibližování koňmi a vyvážecím traktem. Návštěvníci se dozvěděli informace o semenářství, školkařství, zalesňování, ochraně lesa i myslivosti. K tomu byl připraven bohatý doprovodný program, stánkový prodej hub (a výstava hub), výrobky ze dřeva, včelí med či březová košťata. Pro malé hosty se konala lesnická pedagogika se zkušenými lektorkami. Proběhly také ukázky loveckého troubení a odpoledne pak vystoupila kapela Zelenohorská muzika.

LÁZEŇSKÉ LESY KARLOVY VARY

Během celé akce měli návštěvníci spoustu otázek. Nejvíce dotazů směřovalo k umístění jednotlivých zajímavostí v rámci karlovarských lesů, včetně obnovených tůň či Karlova hvozdu. Návštěvníky velmi zasáhla atmosféra zřízení kostela sv. Linharta a celková historie vsi Obora. Probírali jsme též počty a druhy zvěře v jednotlivých obůrkách. U vodních nádrží byly předem umístěny ponorné vrše. Vylovené larvy vážek, potápníci, pulci, larvy čolků a další pak byli přemístěni za velkého zájmu účastníků do průhledných nádob. Poslední zastávka na trase, u rybníka Linhart, byla věnována chovu ryb.

LESY MĚSTA BRNA

Díky bohatému programu a zajištěnému občerstvení zde mnozí návštěvníci strávili celý den. Po stezce mladého lesníka se vydali zejména rodiče s dětmi a všichni si pak mohli zasoutěžit v nejrůznějších disciplínách. Pro tvořivé tu nechyběly ani lesní dílničky. Větší děti i dospělí si nenechali ujít procházku s lesníky a pracovníky lesních školek s výkladem. Velký zájem vzbudila též lesní technika, kde si děti mohly vyzkoušet kabinu štěpkovače, traktoru, odvozní soupravy nebo vyvážedky. Na místě byl i kůň, který po ukázce práce v lese vozil děti v sedle.

LESY MĚSTA CHEBU

Účastníci se dozvěděli plno zajímavých informací o městském lese a o hospodaření v něm. „Vydali jsme se na vycházku lesem, kterou jsme pak zakončili opečeným buřtem. Děti si zahrály hry, jak naučné, tak ty zábavné. Všichni odcházeli spokojení a plni nových vědomostí. Účastníky nejvíce zajímalo, jak se les v Německu, dostal do vlastnictví města Chebu," shrnují pořadatelé.

pokračování na str. 12 »»

Setkání tří zemí 2022 opět za účasti SVOL

Ve dnech 29.–30. května se uskutečnilo tradiční setkání tří zemí (Bavorsko, Rakousko a Česko), které po šesti letech opět zavítalo do Německa. Hostitelem schůzky byl kníže Oettingen-Spielberg, dlouholetý předseda sdružení soukromých vlastníků půdy v Bavorsku.

Za SVOL se jednání účastnili Jiří Svoboda, Richard Podstatzký-Thonser a Martin Fojt. Po nedělním příjezdu účastníků do města Nördlingen následovala neformální diskuse při slavnostní recepci uspořádané v Oettingenu, v prostorách rezidenčního rodového sídla ze 17. století. Rod Oettingen-Spielberg patří k nejstarším šlechtickým rodům v Bavorsku s historií zasahující až do roku 1141. V současnosti patří mezi 30 největších privátních rodových lesních majetků ve Spolkové republice Německo, kdy největším soukromým hospodářem v lese je rod Thurn-Taxis pečující o téměř 20 000 ha ve třech spolkových zemích. V pondělí následovala oficiální část setkání, kdy se prodávala společná témata, která jsou pro vlastníky lesů v současnosti aktuální.

1. Vývoj těžeb a průběh kůrovcové kalamity

Zástupci nestátních lesů z Bavorska a Rakouska ve svých

příspěvcích seznámili přítomné s aktuální situací v jejich lesích.

Pro objektivnější porovnání byla převzata data pouze za spolkovou zemi Bavorsko, nikoliv všech 16 spolkových zemí Německa. Uvedený tabulkový přehled uvádí aktuální statistická data ve zmíněných zemích. Jedná se o celkovou výměru lesů v dané zemi a podíl smrku z celkové dřevinné skladby.

Z uvedeného grafického srovnání celkových ročních těžeb dřeva je patrný významný nárůst celkových těžeb v České republice od roku 2018 oproti Rakousku a Bavorsku. Pokud porovnáme těžbu v roce 2021, těžilo se v České republice těžeb 11,3 m³/ha/rok, což je 2,5násobek roční těžby v Rakousku na 1 ha lesa při obdobném podílu smrku.

Z přehledu kůrovcových těžeb tří zemí je opět patrné prvenství České republiky. Přestože rok 2021 zaznamenal meziroční pokles o 30 %, jsou stále kůrovcové těžby ve srovnání s Bavorskem

více než 4,5násobně vyšší. S napětím je očekáván průběh počasí v letních měsících letošního roku, který bude mít zásadní vliv na dynamiku a případný nárůst kůrovcových těžeb. Přestože dochází v České republice k poklesům oproti historickým hodnotám těžeb roku 2020, neměli bychom mít ve srovnání s našimi sousedy žádný důvod ke spokojenosti se

stavem současné kůrovcové kalamity v českých lesích.

2. Trh se dřívím

Rok 2021 zaznamenal výraznou změnu na trhu se dřívím. Vlastníci lesa se po několika letech opět dočkali navýšení cen dříví. Obdobně v Rakousku i Německu došlo k prudkému nárůstu, kdy například v Rakousku smrková kulatina 2b tloušťkového stupně se na OM obchodovala v roce 2021 za téměř 114 EUR/m³, zatímco ještě v roce 2020 byla cenová úroveň tohoto sortimentu pouze 66 EUR/m³. V České republice se daný sortiment u vlastníků lesa v roce 2021 obchodoval dle Českého statistického úřadu za průměrnou roční cenu 2 180 Kč/m³, což představovalo meziroční nárůst ceny o 845 Kč/m³. Obdobně jako v České republice ani u našich sousedů nedocházelo k tak významnému navýšení cen u vlákninových sortimentů jako u kulatinových jehličnatých sortimentů v roce 2021.

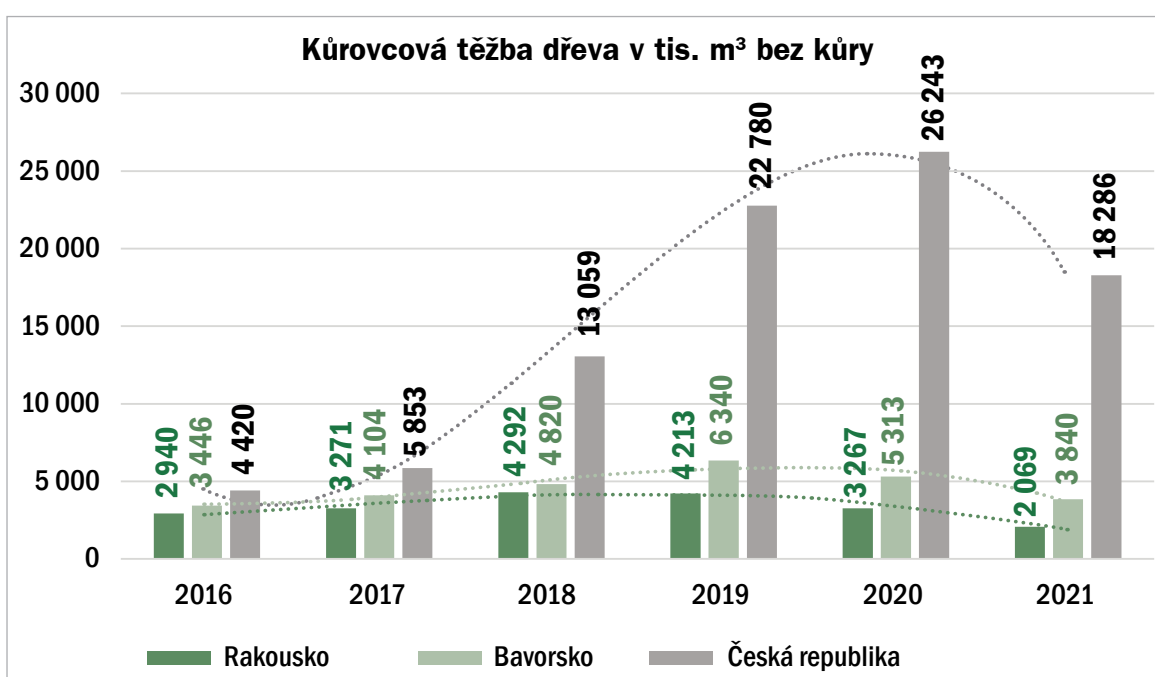
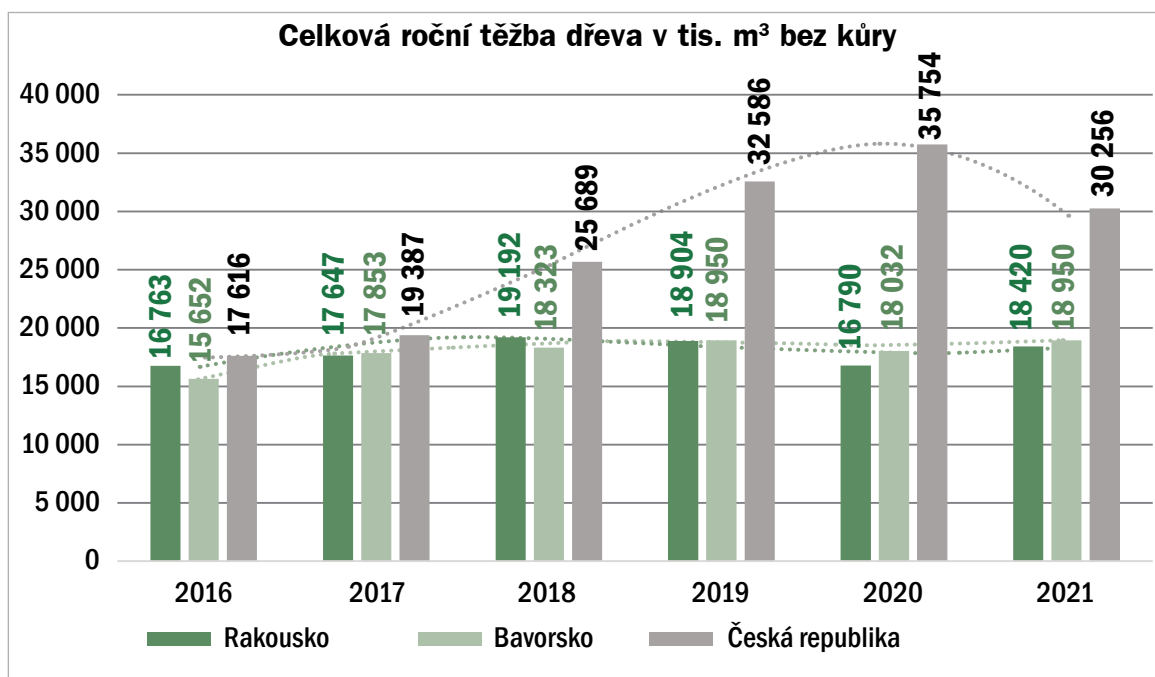
3. Finanční podpory lesnictví

V Bavorsku a Rakousku je nastaven systém vyplácení finančních příspěvků nestátním vlastníkům lesa za vykonané činnosti v rámci správy lesů a dosaženého přínosu pro společnost. V České republice nestátní vlastníci lesa měli možnost mimo jiné získat příspěvek na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity, který byl vyplácen ve třech etapách od 4. kvartálu 2017 do konce roku 2020. Stát vyplatil nestátním i státním vlastníkům lesa mimo národní parky téměř 13 mld. Kč, kdy rozhodující pro nárok byla u vlastníka lesa realizovaná jehličnatá nahodilá těžba. V Německu zvolili jiný

způsob podpory nestátních vlastníků v době kůrovcové kalamity. Rozhodující byla výměra obhospodařovaného lesního majetku. Minimální stanovenou výměrou pro nárok bylo vlastnictví 1 ha lesa, podpora odpovídala 100 EUR/ha, v některých případech dokonce 120 EUR/ha. Spolková vláda v Německu alokovala pro nestátní vlastníky lesa 500 mil. EUR s možností podání žádostí od listopadu 2020 do 31.10.2021. Omezením pro tuto podporu byl režim deminimis, což omezilo výši podpory pro 1 žadatele na 200 tis. EUR. Podmínkou podpory byla platná certifikace PEFC nebo FSC na lesním majetku. Dle informací rakouských zástupců obdobná finanční podpora vztahována k realizované kůrovcové těžbě nebo ploše lesního majetku nebyla v Rakousku vyplácena. Finanční podpora v době kůrovcové kalamity se zaměřila pouze na činnosti realizované v lese. Z hlediska budoucího období není u našich sousedů doposud nastavena obdobná finanční podpora jako v České republice v rámci adaptace, která je na období 2022-2026. Spolky nestátních vlastníků lesa v Německu i Rakousku však o této finanční podpoře v současnosti jednají s politiky.

Oficiální jednání účastníků setkání tří zemí bylo ukončeno ještě v pondělí v odpoledních hodinách. Následně připravila lesní správa v Oettingenu krátkou exkurzi na vlastní vodní sklad dřeva s kapacitou 90 tis. m³, který je momentálně pronajímán nedalekému pilařskému závodu. Příští setkání tří zemí je naplánováno na rok 2023 a jeho hostitelskou zemí bude Rakousko.

Ing. Martin Fojt
správce Kolowratského majetku

Země/stát	Výměra lesů v tis. ha	Dřevinná skladba – podíl smrku v %
Bavorsko – spolková země	2 492	41,80
Rakousko	4 020	48,80
Česká republika	2 677	49,20

Podepsali jsme „Memorandum o vzájemné spolupráci“ s ČSOP

Po třech letech spolupráce s Českým svazem ochránců přírody podepsal SVOL 8. června v Praze s ČSOP „Memorandum o vzájemné spolupráci.“

„Je zřejmé, že se ve všech otázkách neshodneme. V řadě důležitých témat to však přirozeně možné je a proto nám partnerství s ČSOP dává smysl,“ říká Jiří Svoboda s tím, že mezi hlavní společné cíle patří především úspěšná adaptace lesů v ČR na klimatickou změnu, ochrana přírody a obnova porostů zničených kůrovcovou kalamitou druhově pestrá skladbou dřevin, prosazení smysluplného znění novelizovaného mysliveckého a lesního zákona.

„Vlastníci lesů cítí, že aspekt ochrany přírody při hospodaření v lesích má pro ně velký význam a spolupráce s organizací jako je ČSOP dává možnost se vzájemně informovat, předávat si zkušenosti a hledat nové cesty, jak dosahovat společného cíle. ČSOP je sdružení pracovníků lidí, kteří mají snahu plnit konkrétní cíle, a nejen vzletně o ochraně přírody

hovořit,“ uvádí Jiří Svoboda. „Snaha se vůči vlastníkům pouze vymezovat nevedla dlouhodobě k úspěchu a brzdí celý proces. Jsme rádi za partnera, který má konstruktivní přístup k řešení problémů a vidíme velký potenciál pro vzájemnou podporu a prosazování potřebných legislativních změn. Ostatně i další partnery máme společně – ČSOP stejně jako my úzce spolupracuje například s Asociací soukromého zemědělství ČR. Vzájemnou kooperací naplňujeme v praxi náš postoj, že českou krajinu je potřeba vnímat a řešit komplexně – nikoliv lesy zvlášť, pole zvlášť nebo vodu zvlášť.“

ČSOP a SVOL spolu začaly intenzivněji spolupracovat před třemi lety v rámci společné snahy o změnu mysliveckého zákona. „Při tom jsme zjistili, že se naše názory na hospodaření v krajině potkávají v řadě styčných bodů.

Především pak v tom, že za péči o krajinu je především zodpovědný majitel pozemků či jeho hospodář,“ říká Libor Ambrozek, předseda ČSOP. Připomíná, že právě na vlastnických nejvíce záleží, jaká příroda a krajina kolem nás je a hlavně bude. „Základní organiza-

ce ČSOP pečují o více jak 5 tis. ha pozemků, většinou té nejcennější přírody, včetně lesů. A to je další styčný bod. Obě organizace cítíme, že nejen myslivecký, ale i lesní zákon už dávno zastaralý a jejich podoba neodpovídá, či spíše v některých bodech i odpo-

ruje, současným požadavkům na zdravé pestré lesy, které plní nejen produkční, ale i mimoprodukční funkce. Takže naší nejbližší společnou snahou je právě novelizace obou výše zmíněných zákonů a na ně navázaných vyhlášek.“

Jana Divišová

Kulatý stůl členů Komory soukromých lesů

19. července se uskutečnil kulatý stůl členů Komory soukromých lesů na zámku rodiny Kinských ve Žďáru nad Sázavou. Byl skvělou příležitostí pro otevřenou diskusi vlastníků lesů o jejich problémech a prioritách při správě lesa a přinesl řadu podnětů pro představenstvo komory a vedení SVOL. Účastníci se shodli na nutnosti modernizace zastaralého zákona o lesích, který se vyznačuje vysokou mírou státního dirigismu, omezuje vlastníky lesů v rozhodování o vhodném způsobu hospodaření na svém majetku, nereaguje na probíhající klimatickou změnu s nutností podpořit větší využití přirozené obnovy dřevin a zatěžuje vlastníky lesů zbytečnou administrativou. Velice inspirativní byla prezentace Jiřího Hulcra z University of Florida o tom, jak propojit lesnickou vědu s praxí.

PŘIPRAVUJEME

- **18. srpna** – republikový výbor SVOL, Tři Věžičky
- **2. září** – přebory SVOL v loveckém pětiboji o putovní pohár předsedy SVOL ve spolupráci s Lesy města Písku, s. r. o., Písek - střelnice Provazce
- **10. září** – Festival dřeva / Den v lese, Ostrava - lesopark Bělský les, podrobnosti na www.festivaldreva.cz
- **17. září 2022** – Den Českého lesa, Diana u Rozvadova, téma: Slavnost starých stromů v ovocném sadu, ve spolupráci s ČSOP a dalšími partnery
- **4. října** - seminář VÚLHM a ČZU, FLD s praktickými ukázkami „Postupy hospodaření v malolesích III. Podrobnosti na www.svol.cz

Proč být ve SVOL

Jste majitelem, případně správcem lesa? Hledáte odbornou radu nebo právní pomoc při obhospodařování svého (svěřeného) lesního majetku? Zajímají Vás aktuální informace z oboru, možnosti dotací, možnost společného obchodu se dřívím a praktické zkušenosti vlastníků a lesních hospodářů v tuzemsku i v zahraničí? Chtěli byste se podílet o své zkušenosti a znalosti, nebo i pomáhat při prosazování vlastnických práv v kolotoči legislativních úprav, které mají vliv na hospodaření v lese? Tyto příležitosti a možnosti Vám nabízí členství ve SVOL.

Kdo může být členem SVOL?

Prostřednictvím komor SVOL vlastníci a správci obecních, soukromých a církevních lesních majetků.

Máme už více než **700 členů**, kteří obhospodařují přes **21 % rozlohy lesů v ČR**.

Výskyt lesních škodlivých faktorů v roce 2021 a očekávaný stav v roce 2022

Hlášení o výskytu lesních škodlivých činitelů za rok 2021, která Lesní ochranná služba obdržela, reprezentují jako obvykle v posledních letech necelých 70 % celkové výměry lesních pozemků v Česku. Ve smyslu tohoto omezení je nutné chápat i dále uváděné číselné údaje, pokud není výslovně uveden přepočet na celkovou výměru lesů. Evidovaný objem poškození vykázal meziročně výrazný pokles (z 19,8 mil. m³ dřevní hmoty v roce 2020 na 13,9 mil. m³ v roce 2021).

Abiotická poškození

Teplotně byl uplynulý rok charakterizován odchylkou -0,3 °C od dlouhodobého teplotního normálu, stanoveného z let 1991–2020. Příznivá byla také srážková bilance, dosahující 100 % dlouhodobého srážkového normálu. Abiotické vlivy způsobily v roce 2021 poškození ve výši cca 4,1 mil. m³. Této skupině dominoval opět vítr, který poškodil cca 2,3 mil. m³ dřevní hmoty (nejvíce v Jihočeském kraji – cca 470 tis. m³). Sněhem bylo poškozeno cca 130 tis. m³ a námrazou cca 15 tis. m³. Škody suchem byly hlášeny v objemu cca 1,6 mil. m³ (nejvíce v kraji Vysočina – cca 390 tis. m³).

Biotičtí škodliví činitelé

Působením biotických škodlivých činitelů bylo podle evidence poškozeno cca 9,8 mil. m³ dřevní hmoty, dominantně přemnoženým podkorním hmyzem na smrku.

Podkorní hmyz

V roce 2021 bylo evidováno cca 9,5 mil. m³ vytěženého smrkového kůrovcového dříví, což představuje meziroční pokles o cca 6 mil. m³ (Obr. 1). Jde prakticky výlučně o hmotu napadenou lýkožroutem smrkovým, který je obvykle v koruně doprovázen i. lesklým a na většině území už také i. severským. Pokud objem evidovaný v roce 2021 přepočteme na celkovou rozlohu lesů v Česku (hlášení pokrývají necelých 70 % rozlohy lesů), dostaneme se na hodnotu přes 14 mil. m³ vytěženého smrkového kůrovcového dříví! V přepočtu na výměru tuzemských smrkových porostů představuje tento objem v průměru stále alarmujících 11 m³/ha!

Kůrovcová kalamita se zřetelně posouvá západním směrem, když přibližný poměr rozdělení objemu kůrovcového dříví vzhledem k historickým částem státu, tedy Čechy vs. Morava a Slezsko, byl v roce 2021 zhruba 3:1. Např. v Moravskoslezském kraji byla v uplynulém roce vykázána pouhá desetina objemu kůrovcového dříví, která

zde bylo vytěženo v roce 2018.

Nejhorší situace trvala v roce 2021 v západní části Kraje Vysočina (cca 2,1 mil. m³) a ve Středočeském kraji (cca 1,4 mil. m³). Meziročně vzestupná tendence byla zaznamenána pouze v krajích Ústeckém a Libereckém.

Zhoršení zdravotního stavu dřevin a přemnožení kambioxylofagního hmyzu se v posledních letech netýká pouze smrku, ale i dalších, hlavně jehličnatých dřevin. Borovice je zejména v oblasti jižní a jihozápadní Moravy a také ve středních a východních Čechách napadána celou řadou druhů podkorního a dřevokazného hmyzu. Evidovaný objem kůrovcových těžeb borového dříví meziročně poklesl o přibližně 50 tis. m³ na cca 71 tis. m³ v roce 2021 (těžby se převážně týkaly borových souší). Těžby modřínu napadeného podkorním hmyzem byly hlášeny v objemu přibližně 12 tis. m³, jedlového kůrovcového dříví bylo vytěženo cca 8 tis. m³ a napadení jasanu lýkohuby bylo v rozsahu cca 2,8 tis. m³ (ve všech případech se jednalo pouze o menší část z celkového objemu napadené hmoty).

Listožravý, savý a ostatní hmyz

Listožravý hmyz byl v roce 2021 evidován na úhrnné rozloze cca 0,9 tis. ha (Obr. 2). Na listnáčích se jednalo především o komplex housenek obalečů a píďalek na dubech (cca 0,6 tis. ha), lokální žíry a holožíry bekyně zlatotřítné a klíněnky jírovcové. Na jehličnatých dřevinách byl výskyt hlášen na cca 0,2 tis. ha, a to zejména v souvislosti s kontrolou bekyně mnišky, převážně v oblasti východních a středních Čech.

Na ploše cca 6 ha byl v roce 2021 u savého hmyzu evidenčně podchycen pouze výskyt korovnice kavkazské. Z tzv. ostatního hmyzu šlo především o poškození působené žírem dospělých klikoroha borového na úhrnné ploše cca 2,9 tis. ha (nejvíce v Středočeském kraji – cca 0,6 tis. ha). Poškození

působené ponravami chroustů bylo hlášeno ze souhrnné plochy cca 180 ha (nejvíce z Královéhradeckého kraje – cca 90 ha).

Obratlovcí

Poškození drobnými hlodavci bylo v roce 2021 evidováno na ploše cca 0,3 tis. ha (více než 40 ha bylo hlášeno z území kraje Středočeského, Královéhradeckého, Plzeňského a Jihomoravského).

Poškození lesa spárkatou zvěří (okus, ohryz, loupání) trvá i nadále na velmi vysoké úrovni a představuje limitující faktor přirozené obnovy jedle a listnatých dřevin i pro odrůstání zalesnění těmito dřevinami. Bez ochrany oplocením nebo intenzivními nátery repelentů je provádění obnovy těmito dřevinami v současnosti prakticky nemyslitelné, k rozsáhlému poškození dochází také na obnovovaných kůrovcových kalamitních holinách.

Houbové a ostatní patogeny

Výskyt houbových patogenů byl v roce 2021 poměrně vysoký. Chřadnutí až odumírání dřevin všech věkových tříd dlouhodobě působí václavky, které v Česku stále zůstávají fytopatologicky nejvýznamnějšími dřevokaznými houbami. V roce 2021 bylo evidováno cca 115 tis. m³ vytěženého václavkového dříví (nejvíce v Moravskoslezském kraji – cca 35 tis. m³).

Na borovicích se jednalo nejčastěji o sypavky, které byly hlášeny na plochách cca 1,3 tis. ha. Situace ohledně regulovaných nekaranténních sypavek (červená a hnědá sypavka) je dlouhodobě stabilizovaná. Douglasska byla pomístně napadána skotskou a švýcarskou sypavkou. Možné bylo pozorovat častý výskyt rzí a listových skvrnitostí. Padlí dubové bylo evidováno na plochách o rozloze cca 0,9 tis. ha (nejvíce v Moravskoslezském kraji).

Nekróza jasanu, kterou způsobuje houba voskovička jasanová, byla pozorována meziročně častěji. V mnoha jasanových porostech se jednalo o souběžný výskyt nekrózy a kořenových hnilob, vedoucí k masivní přítomnosti vývrátů. Odumírání jasanů bylo hlášeno na plochách o rozloze cca 3,7 tis. ha (nejvíce z Ústeckého kraje – cca 2,2 tis. ha). Situace s prosycháním a odumíráním borových porostů je díky vydatnějším srážkám v posledních dvou letech příznivější.

Výhled na rok 2022

Podobně, jako v řadě předchozích let, bude i letos mezi jednotlivými skupinami škodlivých faktorů téměř jistě dominovat podkorní hmyz na smrku. Příznivější povětrnostní podmínky posledních dvou let však poněkud přibrzdily trvalý expanzi lýkožroutů. Kůrovcová kalamita se ale bohužel již rozšířila prakticky na celé území Česka, takže i přes meziroční zlepšení situace nelze zdaleka hovořit o opětovném získání kontroly nad populacemi kůrovců. Přesto je možné očekávat další mírné zlepšení situace, když na většině území bude lýkožrout smrkový opět zakládat nanejvýš dvě úplné generace. V jeho „prosých“ však hovoří zejména stále velmi vysoký tzv. kalamitní základ pro letovou aktivitu přezimující generace, která letos začala na začátku května, případně periody sucha, objevující se od podzimu loňského roku, spolu s obdobím velmi vysokých teplot. Naopak proti stojí zlepšení situace na trhu s dřívím, nárůst cen dřevní hmoty a stabilizace těžebních, odvozních a zpracovatelských kapacit. Ve východní polovině státu, ve Slezsku a na severní a střední Moravě, kde kůrovcová kalamita začínala, je gradace na výrazném ústupu (úbytek atraktivních starších smrkových porostů). Obdobná situace je také např. na Třebíčsku a Jihlavsku nebo Blanensku. V západní polovině státu bude rozsah napadení kůrovcem pravděpodobně ještě kulminovat, v závislosti na počasí buď ještě letos či v nejbližších letech. Nejproblematictější oblast je aktuálně na severu a severozápadě Čech, v Ústeckém a Libereckém kraji. Ani v letošním roce a v letech následujících není proto možné omezit snahy o zastavení dalšího rozvoje kůrovců. Nelze rezignovat na provádění opatření ochrany lesa před podkorním hmyzem, přičemž nespornou prioritou musí být stále pečlivé vyhledávání, včasné zpracování a účinná asanace aktivních kůrovcových stromů!

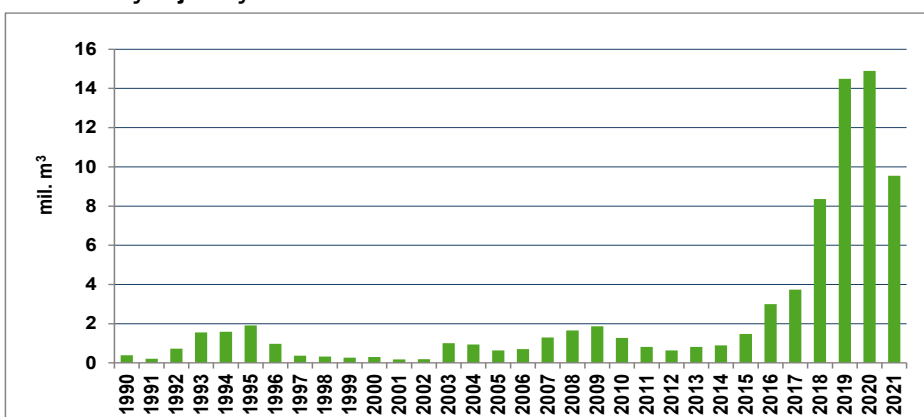
Z pohledu předpokládaného vývoje ostatních škodlivých faktorů nelze opomenout zvyšující se hrozbu poškození větrnými polomy, vzhledem k narušení statické stability lesních porostů kůrovcovou kalamitou. Přemnožením podkorním hmyzem je kromě smrku ohrožena celá řada dalších dřevin (především jehličnatých), jako např. BO, MD nebo JD. U listožravého hmyzu lze v letošním

roce obecně očekávat spíše další pokles výskytu, přičemž nejnápadnější bude asi omezený výskyt žírů v dubových porostech, v souvislosti se zánikem přemnožení bekyně velkohlavé, absencí rojení dospělých chroustů (rojení na jihovýchodní Moravě proběhne dominantně v roce 2023) a minimálních počtů ostatních do úvahy připadajících druhů. Z důvodu historické časové a místní periodicity gradací bekyně mnišky ve smrkových porostech střední Evropy je již několik let fakticky očekáván vznik jejího přemnožení i v podmínkách Česka (probíhající velkoplošná kůrovcová kalamita však mnišku územně bezprecedentně „konkurenčně“ vytlačuje). Nadále bude nutná pečlivá kontrola sazenic a popř. operativní provádění jejich ošetření proti žíru klikoroha. Nárůst poškození ponravami chroustů je očekáván v prostoru obou kalamitních oblastí, tj. jihovýchodní Moravy i širšího regionu Polabí. Z hlediska patogenů lze v případě výskytu nízkých úhrnů srážek v budoucích měsících očekávat nárůst škod způsobených václavkami (ačkoliv s ústupem smrku na severovýchodě Česka se zdánlivě i fakticky zlepšuje i „václavková“ situace), kuželíkem borovým, kornicí borovou a jmelím bílým. Míru výskytu a škodlivosti houbových patogenů je však obecně velmi obtížné prognózovat. I přes možný vyšší výskyt patogenů u sazenic na kalamitních holinách, vytváří dosavadní charakter počasí spíše optimistické výhledy. Počasí s vyšším množstvím srážek, zejména v jarních měsících sice vytváří vhodné podmínky pro rozvoj plísní a patogenů sypavkového charakteru, ale tyto problémy se týkají především školkařských provozů. Odpovídající obnova zejména rozsáhlých kalamitních holin nebude nadále možná bez vyřešení nadměrných stavů spárkaté zvěře. Konceptní změna přístupu, kdy obnova a ochrana lesa musí mít přednost před zájmy mysliveckého hospodaření, je proto otázkou nejvyšší priority.

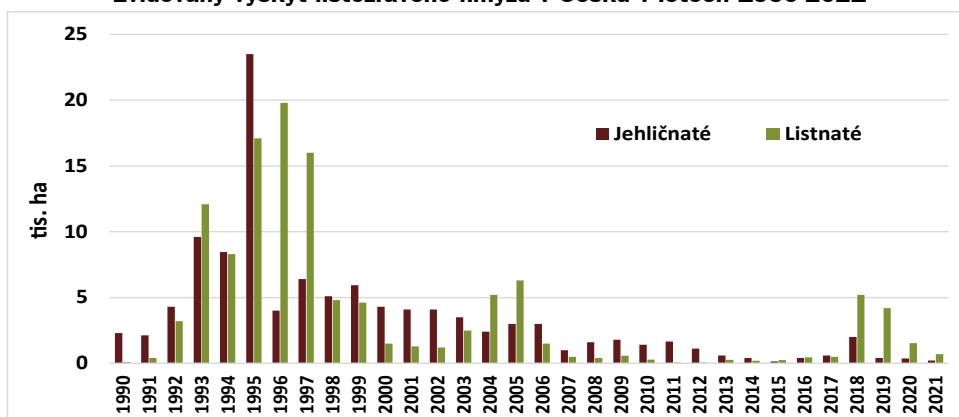
Poděkování: Příspěvek vznikl za podpory Ministerstva zemědělství v rámci smlouvy na zajištění Lesní ochranné služby a institucionální podpory MZE-RO0118.

Za kolektiv autorů:
Ing. Bc. Jan Lubojacký, Ph.D.
Lesní ochranná služba
Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

Evidovaný objem vytěženého smrkového kůrovcového dříví v letech 1990–2021

Evidovaný výskyt listožravého hmyzu v Česku v letech 1990–2021

Speciální edice Turistických známek PEFC 2022

V těchto dnech se na vybraných prodejních místech začala nabízet speciální edice Turistických známek PEFC 2022. Jejím prostřednictvím se sběratelé dostanou na unikátní a lesnický zajímavé lokality, certifikované systémem PEFC. Ke spolupráci s firmou Turistické známky s.r.o. nás přivedly společné aktivity s Klubem českých turistů. Za čtvrtstoletí existence této firmy bylo vydáno více než 5.700 dřevěných turistických známek, i v řadách lesníků je mnoho nadšených sběratelů. Jedním z nich je i předseda PEFC ČR Ing. Ladislav Půlpán, který se na konečné podobě speciální edice Turistických známek PEFC 2022 aktivně podílel.

Jak turistické známky vypadají?

Jsou to kulaté, dřevěné, vypalované plakety, které jsou suvenýrem a současně „potvrzením“ o dosažení turisticky atraktivního místa. Číslovaná řada známek sleduje hřebeny hor, toků i prameniště řek, mapuje hrady, zámky, přírodní i technické památky, historická města, zpřístupněné jeskyně, zoologické zahrady a mnoho dalších zajímavých míst naší země. Kolekce turistických známek se stále rozšiřuje a o vzniku nových známkových turistických míst hlasují sami sběratelé.

Co nabízí speciální edice Turistických známek a jak to celé funguje?

Jde o „hru ve hře“ - úkolem pro sběratele je nasbírat uzavřenou řadu známek Speciální edice, aby byli odměněni Prémiovou turistickou známkou, která je neprodejná a zasílá se zdarma.

Jedná se o ucelenou řadu – kolekci turistických známek, které jsou vydávány v součinnosti a s podporou vybraného partnera. V letošním roce se partnerem speciální edice stal PEFC Česká republika a s jeho podporou bylo vybráno a vydáno celkem 14 lesnických zajímavých lokalit, poslední - přer-

miová známka bude pro úspěšné sběratele překvapením. Nově je součástí každé Turistické známky i QR kód, tzv. Audiobedekr. Na tomto hlasovém průvodci si sběratel může ze svého mobilního telefonu poslechnout bližší informace o navštíveném místě. Jejich rozšířenou verzi pak najde na našich webových stránkách, kde je výčet všech míst Speciální lesnické edice PEFC 2022 - <https://www.pefc.cz/tz/>. Všechny známky Speciální edice mají společnou zadní stranu, na které je logo PEFC a připomínka 20-tiletého výročí od vydání prvního certifikátu PEFC v České republice. Pro každou Speciální edici jsou vyrobeny magnetické tabule, dostupné na e-shopu Turistických známek a u partnerů akce.

Jak dlouho se bude speciální edice prodávat a jak lze podpořit jejich propagaci?

Předpokládáme, že naše speciální edice bude na vybraných pro-

dejních místech nabízena alespoň 3 roky, aby ji sběratelé ze všech koutů ČR měli šanci získat.

Propagace probíhá na webu Turistických známek - <https://www.turisticke-znamky.cz/>, PEFC ČR, FCB profilech i v pravidelné jarní tištěné aktualizaci Atlasů turistických známkových míst. K podpoře širšího povědomí vybízíme i partnery z jednotlivých lokalit, které jsou do speciální edice PEFC 2022 zahrnuty.

Věříme, že návštěva lesnických zajímavých míst v kombinaci s širokou základnou sběratelů turistických známek pomůže podpořit nejen povědomí o logu PEFC, ale i o jeho celosvětovém významu a o osvědčených vlastnicích - držitelích certifikace PEFC. Určitě uvítáme i podporu ze strany členů SVOL a doufáme, že tento nový projekt splní očekávání všech, kteří jsou do něj zapojeni.

Ing. Andrea Skřivánková
PEFC Česká republika

Souhlas vlastníka lesa se zřízením stavby v lese

JUDr. Ing. Martin Flora, Dr.
advokát

Rád bych věděl, zda je k vydání souhlasu se zřízením stavby v lese a v jeho ochranném pásmu podle § 14 odst. 2 lesního zákona nezbytný souhlas vlastníka lesa nebo jeho odborného lesního hospodáře (nebo obou), a zda se při vydávání souhlasu bere v potaz možnost, že vlastník stavby po jejím vybudování bude v lese chtít provádět ochranná opatření nebo bude vyžadovat změnu hospodaření podle § 22?

Podle ustanovení 14, odst. 2 lesního zákona je souhlas vydáván jako podklad pro rozhodnutí o umístění stavby nebo územní souhlas a dále pro rozhodnutí o povolení stavby, zařízení nebo terénních úprav anebo jejich ohlášení závazným stanoviskem vydávaným podle § 149 správního řádu. Závazné stanovisko je úkon učiněný správním orgánem na základě zákona, který není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a jehož obsah je závazný pro výrokovou část meritorního rozhodnutí správního orgánu, tj. rozhodnutí o umístění stavby nebo územní souhlas, rozhodnutí o povolení stavby, zařízení nebo terénních úprav, resp. jejich ohlášení. Při vydávání závazného stanoviska podle § 14, odst. 2 lesního zákona je akceptovatelnost zřízení stavby posuzována z hlediska veřejných zájmů na zachování lesa. To má za následek, že při vydávání stanoviska nemusí být orgánem státní správy lesů vlastník lesa jako nositel zájmu soukromého osloven. Orgán státní správy lesů není povinen ani zkoumat ani názor odborného lesného hospodáře. Pokud tedy je závazné stanovisko vydáváno po předchozím zjištění názoru vlastníka lesa či OLH, jde o postup, který ze zákona není povinný,

ovšem zvyšuje pravděpodobnost, že obsah stanoviska bude věcně správný a stanovisko nebude zdrojem navazujících právních sporů. Tím ovšem není řečeno, že tam, kde není názor vlastníka lesa před vydáním závazného stanoviska zkoumán, ztrácí vlastník lesa možnost zřízení stavby ovlivnit – s ohledem na velmi široké vymezení účastenství v územním řízení a stavebním řízení dle zákona č. 183/2006 Sb., stavebního zákona, může vlastník lesa své námitky vůči stavbě uplatnit v rámci těchto řízení. Jeho námitky přitom nemusí směřovat jen k ochraně jeho lesa jako majetku, nýbrž i lesa jako složky životního prostředí. Nejvyšší správní soud totiž v rozsudku ze dne 12. 9. 2008, čj. 2 As 49/2007-191 dospěl k závěru, že nedodržením veřejnoprávních předpisů směřujících k ochraně životního prostředí může být vlastník pozemků dotčen na právu pokojně užívat svůj majetek, neboť jeho součástí je i „právo na to, aby poměry území, v němž se tento majetek nachází, byly změněny pouze v zákonných mezích a zákonným způsobem.“

Pokud jde o zohlednění možnosti budoucího postupu podle § 22 lesního zákona, je rozhodovací praxe značně různorodá. V některých případech orgány

státní správy lesů rizika plynoucí pro les z § 22 lesního zákona při vydávání závazného stanoviska odmítají zohlednit, a jindy naopak považují možnost realizace opatření či změny hospodaření podle označeného ustanovení za natolik závažnou hrozbu pro les jako složku životního prostředí, že pro stavby v potenciální dopadové vzdálenosti stromů odvozené z absolutní výškové bonity (AVB) odmítají souhlasné závazné stanovisko vydat. Rozhodovací praxe soudů aprobuje spíše druhý přístup. V této souvislosti lze citovat např. právní hodnocení vyslovené v rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 19.12.2017 č.j. 46A 117/2015 – 60, v němž se soud přihlásil k postupu orgánu státní správy lesů, který v závazném stanovisku ze dne 3. 1. 2010 vymezil obecné aspekty, k nimž je třeba při vydávání stanoviska s povolením stavby v ochranném pásmu lesa přihlídnout. Jde nejen o bezpečnostní otázky, ale i potřeby provozu lesního hospodářství, přičemž vycházel z dosavadních praktických poznatků a zkušeností o vlivu bezprostřední zástavby na les. Zdůraznil význam principu předběžné opatrnosti (doktrinálně správně jde však o princip prevence – pozn. soudu). Rozlišil obecně dvě skupiny způsobů ohrožení lesa. První z nich představují přímé účinky stavby na les v podobě fyzických zásahů do kořenového systému či porostního pláště. Druhou skupinu tvoří požadavky vlastníka pozemku, na němž je stavba umístěna a který sousedí s pozemky určenými k plnění funkcí lesa. Tyto požadavky se opírají

o § 22 lesního zákona a jejich podstatou je ochránit tyto stavby před nebezpečím, které má původ na pozemcích určených k plnění funkcí lesa, zpravidla v lesním porostu jako takovém. Ochranná opatření k eliminaci těchto rizik se provádí právě na pozemcích určených k plnění funkcí lesa (jde o terénní úpravy, předčasné mýcení stromů, omezení výskytu porostu a další) a představují nežádoucí zásahy do lesních pozemků a lesních porostů, tedy dochází k omezení v plnění maxima funkcí lesa (včetně produkční), což má dopad na výnos vlastníka lesa z lesního hospodaření. Již ve fázi povolování staveb je proto třeba předcházet situacím, které by v budoucnu právě s ohledem na existenci povolované stavby vyžadovaly provádět preventivní opatření dle § 22 lesního zákona na pozemcích určených k plnění funkcí lesa. Z tohoto pohledu je významným ukazatelem hodnota absolutní výškové bonity dřevin zastoupených v lesním porostu, která je vyjádřena výškou stromu ve věku 100 let. Zohlednit lze nejen stávající druh porostu, ale též druh porostu, jímž by měla být provedena obnova lesa. ... Výše uvedená východiska dotčeného orgánu jsou zcela správná, odpovídají koncepci stávajícího lesního zákona a soud se s nimi v plném rozsahu ztotožnil, přičemž zejména zdůrazňuje, že vskutku již ve fázi povolování staveb je třeba preventivně bránit vzniku situace, kdy by hrozilo, že na pozemcích určených k plnění funkcí lesa by v budoucnu bylo třeba provést opatření dle § 22 lesního

zákona, jen aby tím byla ochráněna stavba, která je předmětem povolení.“ K citované argumentaci se následně přihlásil i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31.7.2018 č.j. 1 As 2/2018 - 37. V nedávné době vyslovil obdobné právní hodnocení Krajský soud v Praze v rozsudku ze dne 29. 3. 2022, č.j. 43 A 24/2019- 28, když uvedl, že „[N]esouhlasné stanovisko je dostatečně legitimizováno tím, že stavba, která má být povolena, je bezprostředně a reálně ohrožena pádem stromů, tedy les může být dotčen opatřením podle § 22 lesního zákona. Tuto úvahu postačí opřít o obecné zkušenosti v oblasti lesního hospodaření, není třeba existenci uvedené hrozby empiricky ověřit.“

Závěr

Je tak možno uzavřít, že riziko, že po zřízení stavby bude její vlastník požadovat realizaci opatření nebo změnu hospodaření k zajištění bezpečnosti stavby podle § 22 lesního zákona, je nezbytné brát při vydávání závazného stanoviska podle § 14 odst. 2 zákona vždy v úvahu. Existence tohoto rizika by ale na druhou stranu neměla být považována za absolutní překážku pro vydání souhlasného závazného stanoviska. Vždy je totiž nutné provést individuální hodnocení jeho intenzity, a to zejména s ohledem na potenciální dopadovou vzdálenost stromů odvozenou z AVB porostu, na charakter stavby (zda jde o stavbu sloužící k pobytu osob nebo ne), a na charakter okolí stavby nově zřizované (zda mezi nově zřizovanou stavbou a lesem již existují jiné stavby apod.)

» Ohlédnutí za Dnem otevřených lesů... – pokračování ze str. 7

LESY MĚSTA PÍSKU

Také v Písku byli pořadatelé připraveni se zajímavým programem. „Akce se všem i přes velmi horké počasí líbila, užili si to dospělí i děti. Program byl bohatý, takže každý si našel to své,“ říká jednatel Václav Zámečník. Písek je tradičním turistickým cílem a na návštěvy veřejnosti jsou zde zvyklí. Tentokrát však přišli výhradně lidé, které les a péče o něj zajímal. „Věříme, že si odnesli kromě zážitků i mnoho poznatků.“

ŠKOLNÍ LESNÍ PODNIK MASARYKŮV LES KŘTINY

Komentovaná procházka s lesníkem po majetku se návštěvníkům velmi líbila. Malí i velcí ocenili zejména možnost ptát se na vše, co je zajímavé. Což pořadatele velmi těšilo. Velký úspěch měl nejen u dětí trenážer harvestoru, ale zaujalo i stanoviště s lesnickými mapami a možnost tvoření.

MĚSTSKÉ LESY ZNOJMO

Panovała pohoda, lidé byli nadšení a velmi přátelští. Děti zajímala technika a tvoření, včetně zatloukání hřebíků. Malé i velké pak bavilo vnímat les všemi smysly – sluchem, chutí, čichem i hmatem. Dospělí zaujal vliv lesa na zdraví člověka a informace o kůrovci. Velkou atrakcí pro všechny představovala přítomnost loveckého psa a koně. Děti bavilo Bingo, dospělí si pochutnali na pivu Lesmistr.

SPRÁVA MĚSTSKÝCH LESŮ JIHLAVA

„Největší radost nám dělali nejmenší návštěvníci, kteří projevovali obrovské nadšení z těžké lesní techniky. Jako organizátoři jsme byli překvapeni zájmem účastníků, kteří se ptali na práci lidí v lese i na význam lesa jako takového,“ popisuje své dojmy jednatel Václav Kodet.

PŘEDSTAVUJEME

Členská schůze regionální organizace Jihomoravského regionu si zvolila v březnu 2022 svým zástupcem v republikovém výboru SVOL Lukáše Hrdličku, lesníka s velkými zkušenostmi, který oceňuje úsilí vlastníků drobných lesních majetků při obnově lesů po kůrovcové kalamitě.

Narodil jsem se v roce 1969. Studium na Střední lesnické technické škole v Písku jsem ukončil v roce 1987. Poté jsem nastoupil na Lesní závod Jeseník. Nejdříve na polesí Dětřichov jako samostatný technický pracovník, kde jsem měl na starosti prioritně lanovkovou těžbu a potom jako lesník na polesí Zlaté Hory.

Po transformaci státních lesů na Lesy České republiky a lesní akciové společnosti jsem se vrátil na úpatí Vysočiny do Kunštátu, kde jsem nastoupil jako lesník u soukromé firmy. V roce 1999 jsem splnil podmínky pro udělení licence odborného lesního hospodáře a od té doby působím jako OLH obcím a soukromým vlastníkům.

Takřka okamžitě jsem se setkal s nelehkou pozicí malých vlastníků lesa při nákupu a obstarávání lesnického materiálu, sazenic a i prodeje dříví. Téměř od první chvíle vedly mé kroky k přesvědčování okolních a blízkých obcí k co největší

spolupráci. Záštitou mých snah bylo, hlavně v počátcích, město Kunštát. To podalo přihlášku do SVOLu už v roce 2001 a od roku 2004 mi bylo ctí působit v regionálním předsednictvu Jihomoravského kraje.

Postupem času jsem byl oslovován dalšími obcemi a menšími vlastníky lesa, až jsem se rozhodl přejít z formy fyzické osoby na formu firemní. V roce 2017 jsem založil firmu Správa lesů – OLH s.r.o., která se původně věnovala převážně správě lesních majetků. V roce 2019 vstoupil do firmy přítel a společník Ing. Macének a rozšířili jsme působnost i na služby, a to převážně v oblasti péstební činnosti.

V současné době působíme jako správci či OLH u cca 16 obcí a měst, několika soukromých vlastníků a několika dalším obcím zajišťujeme lesnické činnosti. Pohybujeme se v oblasti Jihomoravského kraje a Kraje Vysočina. Žádný z majetků, který spravujeme, nepřesahuje rozlohu 300 ha.

Jelikož se pohybujeme převážně na úpatí Českomoravské vysočiny, je i skladba jednotlivých majetků velmi pestrá. Jen nadmořská výška se pohybuje zhruba od 300 do 700 m n. m. na čtyřech přírodních lesních oblastech.

I díky této pestrosti jsem mohl pozorovat trochu odlišný postup kůrovcové kalamity, která zasáhla nejdříve nejnižší položené oblasti (okolí Černé Hory), ale paradoxně takřka současně i nejvyšší oblasti ve výškách kolem 700 m n. m. (Prosetín). Nejdéle odolávaly majetky pohybující se někde ve středu. Samozřejmě v současné době je již u nás dílo takřka dokonáno a kůrvec dokončuje svou práci v posledních ostrůvcích smrků. Teď je na pořadu dne hlavně dočištění ploch a jejich zalesnění. Musím smeknout před většinou malých obcí a vlastníků, kteří investují nemalé, a před několika lety i nemyslitelné, prostředky do obnovy lesa a hledají ve svých obcích a rodinných rozpočtech každou korunu, kterou mohou do lesa investovat. Trochu mě mrzí, že se o těchto, pro mě „tichých hrdinech kůrovcové kalamity“ nemluví víc a stát zatím nebyl schopen poskytnout těmto vlastníkům lesa větší podporu. Všichni tito lidé, se kterými jsme

nějakým způsobem spolupracovali, chápou les, a myslím tím hlavně les hospodářský, jako nedílnou součást krajiny, ve které žijí a kterou obhospodařovali jejich předci. I pod tímto vlivem proběhl v roce 2014 v Kunštátě seminář pořádaný SVOLem, Jihomoravským regionem a pod záštitou města s názvem „Hospodářský les jako součást kulturní krajiny“.

V tomto duchu bych chtěl i pokračovat při další práci ve SVOLu. Hledat co největší a nejjednodušší podporu drobným a středním vlastníkům lesa, vnímat jejich problémy a nenechávat je v jejich snahách o obnovu kůrovcem devastovaného lesa osamocené.

PŘÍŠTĚ

Ing. Miroslav Štoll

- člen předsednictva Jihočeského regionu SVOL
- jednatel společnosti Lesy města Český Krumlov s. r. o.

Zájemci o členství ve SVOL jsou vítáni. Pro další informace se obraťte na naši kancelář v Pelhřimově, nebo navštivte webové stránky www.svol.cz. Sledovat nás můžete na Facebooku, YouTube a na Instagramu. Více o lesích také na našem webu www.kouzlolesa.cz